

مک‌کوش بر حرکت تجاریان

«دغدغه» را می‌توان نگارنی یا نارضایتی یا دل‌سردی همراه دغدغه منفی یا اعتراض یا ... توصیف کرد. آنچه عیان است، همه مردم از تدبیر امور جامعه و کشور از سوی دولت یا تعریف سه نهاد در برگیرنده آن (قوه مجریه، مقننه، قضایی) و بخش‌های دیگر از مدیران و مسؤولانی در اداره و مدیریت مطلوب کشور، علی‌الخصوص در امر معیشت عمومی راضی نیستند و بر آن «اعتراض» دارند. این دغدغه را آحاد خانواده‌ها دارند و هر جا که فرصت پیدا کرده‌اند یا پیدا می‌کنند ابراز می‌دارند. این دغدغه که آن را «مردمی» یا به عبارت بهتر فراگیر در اختیار عموم می‌دانم، امروز با عیان شدن تغییر یکباره قیمت بنزین، علنی و بهتر بنویسم آشکارتر شده است؛ چنان که افزایش قیمت بنزین هم در جامعه و هم از سوی کارشناسان اقتصادی، سیاسی و امنیتی (موفقان و مستفادان) موضوع روز شده است. تا آنجا که روزنامه دولت (ایران) با تیتیر اول جلد بنزین هم نظر موفقان و مستفادان افزایش قیمت بنزین را چنین گزارش داده است:

«افزایش قیمت بنزین به عنوان یکی از حامل‌های انرژی باعث طرح

نظرات موافق و متضاد درمیان اجرای این تصمیم همه شده است. موفقان و مستفادانی که به لحاظ نظرسری و توثیک و گرایش‌های اقتصادی در طبق گسترده‌ای از نخبگان جامعه تقسیم‌بندی می‌شوند. جبهه‌بندی موفقان و مستفادان در ابعاد نظیر دلایل و ضرورت اجرای راه‌های افزایش ارزش قیمت بنزین در مقایسه با دغدغه مردم اگر چه نمای امروز آن تصمیم‌رسانان و اندازه تغییر قیمت افزایش بنزینس باز می‌گردد. موفقان اجرای افزایش قیمت بنزین مسواری نظیر آثار افزایش قیمت بنزین را به‌طورکلی صرف سوخت، تقویت پرداخته‌های انتقالبی به اقشار آسیب‌پذیر و تقویت قدرت خرید کم‌درآمدها، امکان استفاده بهینه از منابع ملی، کاهش اشتغال آلاینده‌ها، غیرنرمز بودن اجرای طرح، یازتوزیع منابع مالی در جهت تولید، جلوگیری از صرف مصرف بنزین و نودین در خارج کشور به گونه دیگری است. مستفادان اجرای طرح سائلانی نظیر نحوه اجرا، شیوه پرداخت نقدی، زمان اجرای طرح، تورم‌زایی آن، شفافیت در هزینه کرد، درآمدها نتیجه بزمش نبودن، افزایش هزینه اداره عمومی، جاری و عمرانی و عدم اجرای اصلاحات سیاسی را از جمله دلایل عدم موفقیت طرح می‌دانند. با این حال به نظر می‌رسد که با گذشت زمان و شفافیت در اجرای برنامه افزایش قیمت بنزین، سمت و سوی نقدهای کارشناسی نخبگان اقتصادی بیشتر نمایان می‌شود.

در این نوشته قصد شرح و بسط یا نقد درباره افزایش قیمت بنزین را ندارم. اما بپایور دادم که دغدغه مردم اگر چه نمای امروز آن افزایش قیمت بنزین است، بسیار فراتر از آن است که به اختصار به اهم آن اشاره می‌شود. اگر مردم به ۳۰دلته که برای انتخاب رییس دولت آن (رئیس جمهوری) که هر یک شاخص‌ترین و برجسته‌ترین نام» را به رأی تشکیل دولت خود و اداره کشور بیان کردند، در انتخابات سراسری با شرکت فراگیر رأی اعتماد دادند. این سه دولت هر دو دوره چهار ساله‌ای با نام‌های، «دولت اصلاحات» به ریاست خامنه‌ی، «دولت پاکدستی» به ریاست احمدی‌نژاد و «دولت امید» به ریاست روحانی داشته‌اند که اکنون حاصل این سال‌های طولانی، دغدغه فراگیر جامعه شده است؛ چرا؟ زیرا از نگاه مردم، حاصل تلاش این هر سه دولت با مابون «اصلاحات»، «پاکدستی» و «امید» آنگونه که باید مشرئ بوده و ارزیابی مردم از این سال‌های طولانی منفی است. البته معنای این چنین نیست که در این سال‌ها، کاری شده است و موفقیت‌هایی را در بر نداشته است، دغدغه مردم اینچنین است که به جای رشد اعتماد عمومی همه اذعان می‌کنند که از بهترین بحران‌های امروز، شکسته شدن یا فروپاشی «اعتماد عمومی» است و جامعه بی‌اعتماد لاجرم در اوج دغدغه‌ها فرو می‌رود.

۲- یکی از اقتصاددانان ما از اصلی‌ترین و مهم‌ترین دغدغه امروز در ایران آن را نامشستن «روحی» در دولت و در جامعه و دولت و سیر افکار و ادرا در دولت‌ها یا هاشمی تا روحانی نقد و بررسی کرده است. او به پایان مقاله‌اش می‌نویسد: «مشکلات مربوط به زر و زر کو مشکلات بلند مدیریت اقتصادی ایران هستند. اما علیرغم غیر اقتصادی و سیاسی و نگارنی جامعه می‌تواند این مسائل را غیرقابل مدیریت کند.» دکتر محسن رنانی با تأکید به افول افق در دولت و همدار شدن آن... که زمانی که ما کاشفان تکنیم (از گشایش را در من در اختیار ترجمه، «اصلاحات»، «پاکدستی» و «امید» محسن حس نکند ما تهدیدها را کاهش می‌دهیم و بی‌ثباتی‌ها را مهار می‌کنیم. وضعیت بهبود پیدا نمی‌کند... او می‌نویسد: ...دولت باید تلاش خود را به سمت افق گشایی‌تری کند و فکنگند در درون و پشت پرده نظام سیاسی برای ایجاد افق در فضای سیاسی و اقتصادی ایران را در دستور کار قرار دهد».

دغدغه مردم، اختلاف‌های دو سوسی در جناح‌های رقیب در درون کشور است که اکنون با نزدیک‌تر شدن انتخابات مجلس روز به روز شدت می‌یابند و برخی سرنگونی دولت روحانی را هدف‌گذاری کرده‌اند، آن‌هم به جای همکاری برای گشایش مسیر در جنگی که ترسپ و هم‌فرمان او علیه ایران را به ادراخته‌اند. کردن «افق» منجر به گسترش دغدغه‌های عمومی در جامعه می‌شود که هر روز نشانه‌های بدتر شدن شرایط از سوی رقبای دولت روحانی به جامعه دیده می‌شود.

آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی:

نظام را باید با تخصص حفظ کرد

یکی از مراجع عظام تقلید با بیان این که حفظ نظام از اوجب واجبات است، گفتند: مردم و مسئولان درباره دشمن مشترک، هر دو یک وظیفه ویژه وارد شده به گزارش مهر، آیت‌الله العظمی‌جوادی آملی در پایان درس تفسیر در مسجد اعظم کم با اشاره به برخی اعتراضات مردم در این روزها، اظهارداشتند:
الآن که یک مشکلی در ایران جریان پیدا شده است، مسئولین یک طرفه هم مردم و یک وظیفه وارد دارند، اما در باطن دشمن مشترک هر دو یک وظیفه و یک هدف دارند و باید بدانند که اگر دشمن مشترک هر دو را غافل و غافل‌نشد و امور را ارزیابی نکند، دقیق به‌همند که فعلاً مصالحت مملکت چیست و اگر در این زمینه کوتاهی یا نتابهایی نباشد، ایران در خطر حمله هستند؛ این وظیفه آنهاست.

ایشان تأکید کردند: مسئولان ما واقعاً شرعاً و عقلاً غافل‌نشد و امور را ارزیابی نکند، دقیق به‌همند که فعلاً مصالحت مملکت چیست و اگر در این زمینه کوتاهی یا نتابهایی نباشد، ایران در خطر حمله هستند؛ این وظیفه آنهاست.
ایشان ادامه دادند: وظایف مهم مردم در اداره ممان است که دین به ما می‌گوید: قَدْ فُتِحَ بَالِیْ هِی اسْخُنُ الشَّیْطَهِ به بهترین روش جلو اشتباهات مسئولان را بگیریم، این وظیفه مااست؛ آتش زدن و ایتال این کارها، جز ایجاد آشوب مشکلی را حل نمی‌کند.

نکته دیگری که باید به آن توجه داشت که هم مسئولان و هم مردم باید آن را ببینند، این که دشمن مشترکی برای نابودی نظام صنف هسته است؛ بنابراین وظیفه همه مسئولان این است که عالمانه و محققانه، شب و روز تلاش کنند تا اقتصاددانان مملکت مشورت بگیرند و سؤال کنند اگر اقدامی صلاح مملکت باشد، یقیناً مردم تشخیص می‌دهند و به انجام آن رضایت می‌دهند. نظام را بی‌تخصص باید حفظ کرد و بی تعبیری از اوجب واجبات است.

کلاترزی: افزایش جمعیت و تولید زیاد پسماند معضل آینده شهرهاست

معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان محیط زیست با اشاره به اینکه در برخی مناطق کشور شاهد اجرای پیشرفته‌ترین مدیریت پسماند هستیم، اظهار داشت: شهرهای مثل بیرجند و تبریز طوری در حوزه مدیریت پسماند عمل می‌کنند که انگار در یک شهرها زیاده تولید نمی‌شود این در حالی است که بسیاری از شهرهای کشور غرق در زیانه و پسماند هستند و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در مقابل این حجم زیاد تسلیم شده‌اند.

به گزارش خبرنگار ما، دکتر عیسی کلاترزی با بیان این مطلب در همایش بین‌المللی مدیریت پسماند افروز: تمامی آب‌های سطحی شهرهای شمالی آغشته به شیره‌های صنعتی و شهری است و حیات بشر و محیط زیست و وحوش به مخاطره افتاده است.

وی با اشاره به این که وضع پسماند کشور مناسب نیست، اما داه: مردم روزی ۲۰۰ تا ۷۵۰ گرم پسماند تولید می‌کنند، چون کم کرد تولید کرد را بلد نیستند و هم نمی‌دانند با پسماندی که تولید کرده اند چگونه برخورد کنند، در واقع در این زمینه یک نوع عقب ماندگی فرهنگی داریم. معاون رئیس جمهوری تصریح کرد: با توجه به افزایش جمعیت و تولید زیاد پسماند اگر به آن پرداخته نشود یکی از معضلات شهری خواهد شد. در منطقه‌ای پسماند را آتش می‌زنند، جایی دفن می‌کنند و در برخی جاها هم آن را راه می‌دهند. در این میان بین شهرداری‌های کشور در زمینه مدیریت پسماند هماهنگی وجود ندارد. با کم‌تر دیده می‌شود.

رئیس سازمان محیط زیست با بیان این که باید با کشورها پیشور در زمینه همکاری بیشتری داشته باشیم، افزود: اکنون آلمان در زمینه پسماند خیریت‌بخش به صورت پایلوت کار می‌کند، اما ایران نیست. مدیریت پسماند درآمزی برای شهرداری‌هاست، با سازمان برنامه بودجه هم مذاکره شدیم و گویا قرار است بر قیمت انرژی ناشی از پسماند تجدید نظر شود. این مساله باعث می‌شود افراد با انگیزه بیشتری در این زمینه سرمایه‌گذاری کنند و به نظر می‌رسد قرار است این تغییر در برابر شود.

وی با اشاره به این که روزانه ۵۵ هزار تن پسماند در کشور تولید می‌شود، اظهار داشت: با وجود این حجم عظیم هنوز در زمینه مدیریت پسماند به جمع‌بندی رسیدیم‌ها، در شهر تهران برخی مردم برای مدیریت پسماند با مشکلاتی خاصی مواجه شده‌یم. در کلاترشی پسماندهای عادی در مجتمع آرادکو جمع‌آوری می‌شود که با اعتراضات مردمی مواجه شده اما شهرداری معتقد است این جمع‌آوری مشکلدار ندارد. رئیس سازمان محیط زیست تصریح کرد: در سال گذشته قانونی در زمینه

که صاحبزیر نیستم در این قضایا؛ گفتیم من صاحبزیر نیستم لکن اگر سران سه قوه تصمیم بگیرند من حمایت می‌کنم. من این را گفته، حمایت هم می‌کنم. سرران قوانید، نشستند با پشتوانه کارشناسی یک تصمیمی برای کشور گرفتند، باید عمل بشود به آن تصمیم؛ این یک نکته

نکته بود. این که خب بعضی از بعضی از مختلف است، بعضی‌ها می‌ان را لازم و واجب می‌دانند بعضی‌ها مضر می‌دانند، بنابراین من هم می‌شود یا به ضررشان است یا خیال می‌کنند به

اخبار داخلی

رهبر معظم انقلاب: از تصمیم سران قوا برای اصلاح قیمت بنزین حمایت می‌کنم

دوشنبه ۲۷ آبان ۱۳۹۸ - ۲۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۱- ۱۸ نوامبر ۲۰۱۹- سال نو، چهارم - شماره ۲۳۴۲۷

میانگین

اعتراض! - ۱

سیدمسعود رضوی
ماجرای التهابات و بحران‌های خیابانی که در پی مصوبه سران اتفاق افتاد، روز شنبه را به روزی پر افت و خیز بدل کرد. در تهران، شخصاً شاهد اعتراضات و تخریب خیابان و راهپایان طولانی بودم. طبعاً پرسش‌ها و واکنش‌های عقلی و عاطفی درممان لحظات مطرح می‌شد و سپس رسانه‌ها به شخصیت‌ها نیز واکنش نشان دادند و هر یک به بیان موضع و دیدگاه خود پرداختند. شبکه‌های ماهواره‌ای و رسانه‌ای خارج از ایران به اعتراض‌های اخیر همچون جنبشی علیه حکومت و دولت پرداختند و اگر از سه چهار نفر از کارشناسان عالمان در میان آنان صرف‌نظر کنیم، مابقی در همان راه و گمراهه جعل و تبلیغ و تشویش آشوب و اعتراض گام برمی‌داشتند. با این حال، در جهان رسانه‌ای فضای اطلاعاتی و ارتباطی روزگار معاصر، این امور نشانگر وضع طبیعی است و نمی‌توان مانع این جریان‌ها و امواج شد. اگر اعتراض و انتقادی هست به صدا و سیمای خودمان هست که نه صدای مردم است و نه به کمک دولت و ارکان قدرت مدیریت کشور و مسؤولان دخیل در معیشت و اقتصاد می‌شابد. در عالمی فارغ از ملت و دولت سیر می‌کند.

به همین دلیل، به کسانی که می‌گویند چرا دولت به لحاظ روانی مردم را توجیه و آماده نکرد و افکار عمومی را به وجه احسن برای این تغییر نسبتاً بزرگ یک کارشناسی اقتصادی تاریخی است اتفاق نمود، باید گفت: با کدام ابزار و رسانه‌ها؟ مگر نه این که صدا و سیمای انتصابی متأسفانه براساس یک اصل قانون اساسی که چهل سال قبل و در آن شرایط حاد و خاص که هنوز شبکه‌های ماهواره و اینترنت وجود نداشتند و روزنامه‌ها و جراید مرجعیتی نداشتند و بالاتر از همه همدلی میان ارکان مثل افکار و دولت سیر به جزیریای فارغ از نان و نام و منافع و معیشت مردم و مملکت و بی‌توجه به علائق و سلاطین و قهرای مردم بدل شد.

خوشبختانه رهبری دیروز با موضع گیری و استدلالی اقدام کننده، فضای ملتهب را مدیریت کرده و اوضاع و احوال در کنترل قرار گرفت. آن دسته از معرضاتی که با شیوه سازمان‌ییز پیام مردم می‌رسانند نیازمند مهندلی و سپس دستکاری افق هستند. وقتی گفته می‌آید میان حکومت و مردم با اوج فیلترها شده است، دوطرفه بود و زیان مغفارت سخن می‌گویند و نمی‌توانند از آرامی در این مقدمه آن یعنی همزانی میسر نیست. به مردمی که سال‌های است و مردم در خیابان‌ها آمدند و گفت: جوانانی که عواطفشان به رنگشکبای می‌چرید باید احترام گذاشت، منت ایران همیشه محبت است و کیست آن که جز آنکه تمام کار بزرگ این مردمان پایدار و ارجمند را، که هم اکنون سخت‌ترین روزگار میسر و حیات را طی می‌کنند، جز به نجابت و نیکبای بی‌انیداز؟ نکتهٔ تدبیر و امید باید بداند که ایده‌ها به حداقل فروکش کرده و یک دلیلش اینست که تدبیرهای دولت است و گر نه چرا باید این دش گری‌ها که با دست باز می‌شد با افت آزاد نشود و کار به اینجا بکشد و پیش به در صورت تردیجی و پلنگانی آغاز نشود و کار به اینجا بکشد و با تفاسله پس از پیروزی‌های درخشان در انتخابات به مردم برای رئیس دولت سنگ تمام گذاشتند و حتی به گمانم در سال۹۷ می‌شد با صراحه و فوریت چند دهک از پاره‌نهادن راحف و مابقی را نیز در بهرپشتی و صندوق بازنشستن مستحیل کرد و کمبته امداد را که به بازار درآمدهای پاندها و آستان‌ها میرد، همچنان که مالیات از اقتصادهای بزرگ و غیرخفاف و خارج از دولت بنزین زیاد جزو اولین مطالبات تلقی می‌شد. اما حالا کم دیر نشده و دولت به درستی دست به تغییر قیمت حامل‌های اصلی تباری رده است؛ دولتی که نهائست.

اگر دولت نتواند نبود، فراسویون حامی دولت و اصلاح گرایانش چنین آشفته وخاموش نمی‌بوند که تمامی اقدامهای مردم را به دهان سه چهار پاسبان بلندپروازند و مابقی به تکرار نظراتی کشار و حرف‌ها و رفتارهای مردم بداندند ما نمایندگان کابینا می‌توانستیم در راس امور نسبتیم و به مردم دلیل دادیم که چرا سران تحول و تغییر قیمت بنزین نوبدم در پاسخ ایشان باید گفت اگر کار سران قوا خطای قیانی دارد شده به عنوان نماینده‌ای که سوگند خورده باید آن را با عطف به قانون یانی کنید اما مجموعه همکاران شمس در مجلس، جنابان امیدی درنخبه‌گشاهان، عطف چند تن از نزدیکان دولت قبل که از تخریب دولت و ارتفاجه عمومی به مثابه اسارت‌زوی غیرقابل چشم پوشی بهره می‌برند و هیچ کمک مانع و ضربه‌گیر آنان نمی‌شود. همانند همین قضیه، تنهایی دولت در مقابل تشخیص و بیانیه برائت از موضوع افزایش بنزین بود که در حیرت‌انگیز است.

اما خوشبختانه ریاست‌ست قوه قضاییه برخلاف آنچه روز بعد از آنکه موضعی مقام به نظر از ایشان منتشر شد، طی اطلاعیه‌ای دفاع از تصمیم سران و تغییرات در اعلام کرد.

درباره حمایت اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی بحران بنزین و التهاب تهران و شهرهای ایران در یادداشت‌های بعد سخن خواهیم گفت.

شمخانی: فقط با محو کامل رژیم صهیونیستی امنیت در منطقه حاکم می‌شود

علیه دهربان و عناصر ارزشمند جهاد اسلامی و حملات کور آنان علیه مردم مظلوم فلسطین را نشانه روشنی از ضرورت پیگیری راهبرد محو کامل رژیم صهیونیستی بیان کرد و افزود: اکنون چنین پرسش و تشنج در منطقه رژیم کورکشد که صهیونیسم است و فقط با محو کامل این رژیم سنجایتکار آرامش، ثبات و امنیت پایدار در منطقه حاکم خواهد شد.

دبیر شورای عالی امنیت ملی در پایان بر تداوم حمایت همه‌جانبه جمهوری اسلامی ایران از جریان مقاومت – برای مقابله با تهدیدات رژیم صهیونیستی تأکید کرد.

در این دیدار، شیخ نجیب قاسم قائم محراب حسین الله لبنان که با سخنانی با قدرانی از «حمایات‌های وی درعبر جمهوری اسلامی از عنصر فعال در مقام مبارزه با عناصر صهیونیستی» تصریح کرد: حزب‌الله لبنان با الهام از مقاومت بی‌نظیر ملت ایران در برابر تهدیدات و فشارهای آمریکا هرگز اجازه نخواهد داد رژیم صهیونیستی به اهداف خطرناک خود در منطقه دست پیدا کند.

عبدیه رهبران و عناصر ارزشمند جهاد اسلامی و حملات کور آنان علیه مردم مظلوم فلسطین را نشانه روشنی از ضرورت پیگیری راهبرد محو کامل رژیم صهیونیستی بیان کرد و افزود: اکنون چنین پرسش و تشنج در منطقه رژیم کورکشد که صهیونیسم است و فقط با محو کامل این رژیم سنجایتکار آرامش، ثبات و امنیت پایدار در منطقه حاکم خواهد شد.

دبیر شورای عالی امنیت ملی در پایان بر تداوم حمایت همه‌جانبه جمهوری اسلامی ایران از جریان مقاومت – برای مقابله با تهدیدات رژیم صهیونیستی تأکید کرد. در این دیدار، شیخ نجیب قاسم قائم محراب حسین الله لبنان که با سخنانی با قدرانی از «حمایات‌های وی درعبر جمهوری اسلامی از عنصر فعال در مقام مبارزه با عناصر صهیونیستی» تصریح کرد: حزب‌الله لبنان با الهام از مقاومت بی‌نظیر ملت ایران در برابر تهدیدات و فشارهای آمریکا هرگز اجازه نخواهد داد رژیم صهیونیستی به اهداف خطرناک خود در منطقه دست پیدا کند.

عبدیه رهبران و عناصر ارزشمند جهاد اسلامی و حملات کور آنان علیه مردم مظلوم فلسطین را نشانه روشنی از ضرورت پیگیری راهبرد محو کامل رژیم صهیونیستی بیان کرد و افزود: اکنون چنین پرسش و تشنج در منطقه رژیم کورکشد که صهیونیسم است و فقط با محو کامل این رژیم سنجایتکار آرامش، ثبات و امنیت پایدار در منطقه حاکم خواهد شد.

عبدیه رهبران و عناصر ارزشمند جهاد اسلامی و حملات کور آنان علیه مردم مظلوم فلسطین را نشانه روشنی از ضرورت پیگیری راهبرد محو کامل رژیم صهیونیستی بیان کرد و افزود: اکنون چنین پرسش و تشنج در منطقه رژیم کورکشد که صهیونیسم است و فقط با محو کامل این رژیم سنجایتکار آرامش، ثبات و امنیت پایدار در منطقه حاکم خواهد شد.

عمل کنند، مردم عزیز ما هم که خوشبختانه در قضایای گوناگون این کشور بصیرت خودشان را آگاهی خوششان را نشان دادند بداندند که این حوادث تلخ از ناحیهٔ کیست و چگونه‌است. این آتش زدن و خراب کردن و ویران کردن و دعوا کردن و تاسفی ایجاد کرد مال چه کسی است. این را بفهمند توجه کنند که می‌فهمند هم مردم مستندند و از اینها فاصله‌گیرند. این آن توبیه‌ما است، مسئولین کشور هم به وظایفشان به طور جدی عمل کنند.

بالاخره وقتی یک تصمیمی گرفته شد از ناحیه سران سه قوه، بحث دولت نیست، بحث یک وزارتخانه نیست، سران سه قوه کشور نشدند یک تصمیمی گرفتند؛ به یک پشتوانه کارشناسی هم مکتی است. گفتیم من صاحبزیر نیستم در این قضیه لکن به عنوان یک آدمی که می‌دانم این شرایط‌ها انجام بگیرد، من عرض می‌کنم که این اشرار کمک‌کنند، هیچ این اساق و شایسته‌ای که به کشور خودش علاقه‌مند است، به زندگی راحت خودش علاقه‌مند است، به اینها باید کمک‌کنند؛ اینها شراند، این کارها مردم معمولی نیست.

مسئولین هم البته دقت کنند، مواظبت کنند، هرچه ممکن است این مشکلات این کار کم کنند. حالا من دیروز دیدم در تلویزیون که بعضی از مسئولین محترم آمدند گفتند که ما مراقبیم که این افزایش قیمت موجب افزایش اجناس و کالاها نشود؛ بلب این هم است، چون الان گرانی‌ها، بنابیندازها اضافه‌شود گرانی‌خب این برای مردم خیلی مفاسد می‌آورد. این مفاسد خیلی مشکلی را درست نمی‌کند جز آن که علاوه بر مزایای مردم حفظ امنیت کشور هم به وظایفشان برود.

ناممی به هیچ شک نخواهد داد اما اعتراض حق همه مردم است می‌تواند اعتراض، صحبت و نقد کند. خوشبختانه رهبری در این مورد، نه‌تنها اینها که اعتراض کردند عدلشان بسیار کم است. حالا در این اعتراض، ممکن است عده‌ای آمدند و فرمودند که این کار خوب و یا بد است، هر چند خوب بوده، اما آنهایی که دنبال اغتشاش بودند تخریب اموال عمومی، آتش زدن، حمله کردن بودند، عدلشان بسیار کم است.

وزارت اطلاعات، نیروی انتظامی، سپاه پاسداران، بسیج و همه نیروهای مسلح و نیروی امنیتی که همه آنها تسخیر می‌کنم به تمام تلاش خودشان می‌کنند که عواطفشان دنبال تخریب اموال عمومی‌بوند؛ از ناشناسی‌کنند، برخی‌را دستگیر کردند و برخی دیگر را دستگیر خواهند کرد و طبق قانون باید با آنها برخورد شود.

اما باید اینجا از ملت بزرگ تشکر کنم. مردم در هیچ شهر و جمعیتی به اغتشاش‌ها، توطئه‌گراها و تخریب‌گراها نیویستندند. ممکن است تعداد کمی بودند، همان تعداد کم می‌باشد. حال یک خسارت‌هایی را بوجود آوردند اما مردم به هوشیار بودم کردند.

چند نفر و تعداد آنهایی که تخریب می‌کنند چند نفر هستند، عددی نیست و این به معنی هوشیاری و بیداری مردم است. مردم تشکر می‌کنند و می‌خواهم این طرح که طرح ملی است و به نفع مردم و اقتدار مستضعف خواهد بود، حمایت کنند و بداندند که کل به نفع عام خواهد بود.

می‌فهمم این طرح که طرح در شرایط فشار اقتصادی بسیار سخت است و توجه‌هستم معمولاً دولتها در این شرایط به این کارها تسبیع نمی‌زنند و می‌کنند اما در این شرایط تلاش جهانی باید اصلاح ساختار اقتصادی را هم حساب شد، فائزله و با مشورت و تأمین نظر مردم انجام بدهیم. الان منظر ما اداره کشور-برای سال ۹۸ نیست بلکه این کشور برای سالیان وارد صدها و هزارها سال سال وارد شده و باید به فکر نسل‌های بعد باشیم. بنابراین اصلاحاتی که ضروری است باید انجام دهیم.

در اینجا به سازمان برنامه و بودجه دستور می‌دهم که فردا شنبه دوشنبه شب، شروع کند به پرداخت این وجهی که باید به مردم داده شود.

یعنی از فردا شش پرداخت به حدود ۲۰میلیون جمعیت معادل یک سوم جمعیت ۶۰میلیون را در افراد آغاز کند. در نوعی ثابت با ۹۰هفته، ۲۰میلیون دیگر را پرداخت کند و اوایل هفته آینده ۲۰میلیون سوم. به همه ۶۰میلیون که اعلام کردیم تا اوایل هفته آینده وجه مورد نیاز پرداخت خواهد شد.

اگر چه در پرداخت هفته آینده، افرادی بودند که خوششان را از این بعد می‌دانند و در این راسته نبودند و به آنها پرداخت نشده، مردم هیچ اعتراض ندارند. وزارت رفاه باید اعلام کند و برای مردم توضیح دهد. شیوه لازم برای فهم نیازمندی، داریم هر کس نیازمندی بود تشکیل دادر که این ۱۸ میلیون، بشود ۹ میلیون الی ۲۰میلیون، مشکلی نداریم. هر کس که نیازمندی بود و احساس کرد به آن پرداخت نشود، در لیست نامیده شده است. حتما اعتراض کند و وزارت رفاه و آن وزارتخانه به مردم بگوید که به‌کجا اعتراض کند، چگونه اعتراض کند، به‌کجا اعتراض کند. برای پرداخت این اجامی می‌دهیم. خدمت مردم عزیز عرض می‌کنم که به عنوان امین و نماینده مردم، در این کار عرض نمی‌فهمی به حال دولت و وضع اقتصادی دولت نخواهد داشت، اما این طرح به نفع مردم خواهد بود، یعنی مصرف می‌شود با اشاره به پسماند آمریکا

در سوره و به تأثیری تحریم این مابرای بلندمدت اعلام پیدا می‌کند، البته باید با لایشنگاه‌های بعدی را برای اشاره‌های بعد درست کنند. از طرفی زندگی مردم، آنهایی که در فشار اقتصادی این استانه‌اند، این این طرح نیز خواهد شد طرح ملی به نفع مردم و اقتدار کشور است و امیدوارم همه هوشیاری و بیداری خوششان را حفظ کنند و از رسانه ملی، به راه‌سانه‌ها، نیروی انتظامی و بسیج و سپاه حفاظ تلاش فوق‌العاده‌ای برای امنیت کشور تشکر کنیم.

هیچ چیز ارزشمند برای ما بالاتر از امنیت نیست. باید امنیت و برادری و اتحاد خودمان را حفظ کنیم و مردم نخواهند گذاشت یک عده در خارج از کشور، آنهایی که به مردم این همه فشار اقتصادی آوردند و یا آنهایی که ترویزست بودند و خون مردم را در گذشته ریختند خواهند این را فضا و جو سوء استفاده کردند.

قیمت بنزین را نادرست خواند و گفت: کمسیون اقتصادی مجلس مأمور شد بر خراب بازار از سسوی دولت نظارت کرد و کمسیون برنامه و بودجه هم مأمور شد نسبت به توزیع عادلانه و دقیق منابع حاصل از افزایش قیمت بنزینس به صورت پارهانه نقدی به مردم نظارت کند.

ایرادیی در باره اظهارات دبیر شورای عالی امنیت ملی پیرامون اغتشاشات در روز گذشته، گفت: آقای شمخانی به اسنادی اشاره کرد که در طول دو روز اخیر گروه‌های سازماندهی شده از طرف نظامی و ضد انقلاب به مأموران انتظامی حمله کردند، بعضاً سلاح برد داشتند و این افراد به بانک‌ها و اماول عمومی و خصوصی مردم آسیب رساندند.سخنکاری فراسویون حامی گفت: در طرح افزایش قیمت بنزین، گفتیم: تدریجی قیمت بنزین و تک نرخی آن به دلیل تأکیدات صبح امروز-دیروز- مقام معظم رهبری از دستور کار برررسی خارج شد.

فاطمه سعیدی روز یکشنبه در جمع خبرنگاران اظهار داشت: شورای مرکزی فراسویون اید با توجه به نظرات کارشناسی کمیته‌های تخصصی طرحی سه فوریتی برای نول افزایش قیمت بنزین و به دنبال آن افزایش تدریجی آن از طریق بودجه سنواتی را تهیه کرده بود که با توجه به تأکیدات مقام معظم رهبری این طرح از دستور کار خارج شد.

وی افزود: فراسویون اید همواره

نامنی بزرگ‌ترین مصیبت برای هر کشوری است، برای هر جامعه‌ای است، اینها قصدشان این است. شما مسلحانه کنید در این دو روز تقریباً یعنی دو شب و یک روزی که از این قضایا گذشته همه مراکز شرارت دنیا علیه ما این کارها را تشویش کردند، از خانواده منجوس خیبت خاندان پهلوی تا مجموعه خیبت و جنایتکار، منافقین، اینها دارند مرتباً در فضای مجازی و در جاهای دیگر دارند تشویش می‌کنند، ترغیب می‌کنند که این شرایط‌ها انجام بگیرد، من عرض می‌کنم که این اشرار کمک‌کنند؛ اینها شراند، این کارها مردم معمولی نیست.

روحانی: پرداخت کمک‌های معیشتی از امروز آغاز می‌شود

همه باید نظارت دقیق کنند تا کسی از این امر سوء استفاده نکند.

چرا الان در این طرح به صاحبان تاکسی و خودروهای خدمات عمومی-سه جای ۶۰لیتر مثلاً ۱۰لیتر کمتر و یا بیشتر می‌دهیم؟ به خاطر اینکه قیمت حمل و نقل بالا نرود والا آنها هم به قیمت آزاد ازین می‌دزدند. این کار را کردیم تا مردم از ناحیه قیمت حمل و نقل تحت فشار قرار بگیرند. بنابراین اطمینان می‌دهم همه دستگاه‌های دولتی به ویژه وزارت خانه‌های صمت و کشاورزی تلاش مضاعف خواهند کرد و خوشبختانه کالاهای اساسی انبارهای ما در شرایط مطلوب و در بهترین شرایط است. نکته آخر اینکه ما در اجرای این طرح شاهد هستیم که برخی به خیابان آمدند و اعتراض کردند. اصل اینکه یک طرحی دولت اجرا می‌کند و مورد قبول همه مردم نباشد که نظر من طبیعی است، ممکن است عده‌ای مخالف باشند و حتی دارند نظر مخالف شان را بگویند.

اما کاری که دولت انجام داده طبق قانون است. قانون هدفمندی یارانه‌ها و همچنین قانون برنامه شاله، دولت را مکلف به اصلاح در قیمت حامل‌های انرژی می‌کند تا زمانی که نزدیک به قیمت برسیس که در بازار خلیج فارس و فوب خلیج فارس است. پس ما این وظیفه قانونی را انجام دادیم و اگر کسی وارد باید به ما بگوید چرا دولت قیمت را در سه سالهای ۹۵ و ۹۶ و ۹۷ بالا نبرد؟ و باید از آن طرف به ما اعتراض کند. پس طبق قانون عمل می‌کنیم و آنچه ما تثبیت کردیم مورد نظر سران سه قوه بوده است. همان نکاتی که امروز مقام معظم رهبری بیان فرمودند و بیانات ایشان لججاعت و روشنگرانه و بسیار مهم بود، ایشان همین نکات را چند بار به صورت خصوصی به من گفتند.

فرمودند «در این مسأله شمساً باید بحث کنید، کارشناس‌ها را بخواهید اگر طرحی را سران سه قوه امضا و تأیید کنند من حمایت خواهم کرد، همان‌ند نکاتی که امروزه ما هم می‌فرمودیم و ما این کار را کردیم و حتی علاوه بر آن که در جلسه هماهنگی اقتصادی سران قوا به اتفاق رأی تصویب کرده بودیم، من برای تأکید مردم سه قوه، را سه نفر به صورت سخت‌خطی روی مصوبه نوشتیم و تأکید و تأیید و امضا کرده‌ایم.

بنابراین مصوبه، مصوبه سرران سه قوه، شورای هماهنگی اقتصادی و به یک طرح ملی مربوط می‌شود. به دولت و این مجلس مربوط می‌شود بلکه به همه ارکان نظام مربوط می‌شود؛ طرحی است که از قبل به خدمت مقام معظم رهبری عرض کردیم و البته ایشان همین شرط را هم فرمود که «اگر سرران سه قوه باطله موافق باشند، من از طرح حمایت می‌کنم.» و همانطور که حمایت و هدایت فرمودند.

نکته این است که اگر کاری می‌کنیم مشروعبت کار ما این است که به نمایندگی از مردم کار انجام می‌دهیم و همه وقت از سخن و نقد و اعتراض صرف نمی‌تنها تاراحت و نگرانی نمی‌شویم بلکه وظیفه مردم گوش شنیدن است. ممکن است در طرحی عده‌ای نظر دیگری داشته باشند و حتی بعد از این طرح برخی بیایند و به ما تذکر بدهند یا اینکه اصلاح کنیم یا اینکه مردم توجه شده است که راه‌های که ما صادر کردیم بعضی از خودروهای فرسوده طبق مقررات قبلی برای آنها مصدق نمی‌شود، دیدیم آنها گرفتار هستند، گفتمان برای آنها این سهمیه پرداخت و کارت موقت صادر شود.

خدمت مردم عزیز عرض می‌کنم که اعتراض با اغتشاش جدا از هم است. اعتراض حق همه مردم است. می‌توانند اعتراض کنند. حتی نسبت به دولت بیانی هم اگر دولت باشند تند همه باشد، ما با جان می‌خریم. هر چه فرمودند روی چشمم ما، اما اجازه نامنی در جامعه نباید بدهیم.

خودرو در اختیار من است که استفاده کنم نه اینکه راهپایان درست کنم. اگر راه‌پایان درست کردم خوشبختانه رفتن سیستم ماینوتور و دوربین داریم که خودرو، پلاک آن را آندند مشخص می‌شود و من قوه قضاییه خواهش می‌کنم که در این زمینه طبق قانون عمل کند. یعنی کسی که در زندگی مردم اختلال و تاسفی و بار پندار ایجاد کرد، و اینکه یک فردی تصمیم می‌گیرد این اعتراض را به مردم سوء استفاده کند و با سلاح سرد، قلمه، حتی وسط پایبد به بانک، مرکز پلیس و صدا و سیما حمله کند، این غیرقابل تحمل و مرکز خواهد بود. به هیچ عنوان دولت اجازه تاحمل و

خدمت مردم عزیز عرض می‌کنم که اعتراض با اغتشاش جدا از هم است. اعتراض حق همه مردم است. می‌توانند اعتراض کنند. حتی نسبت به دولت بیانی هم اگر دولت باشند تند همه باشد، ما با جان می‌خریم. هر چه فرمودند روی چشمم ما، اما اجازه نامنی در جامعه نباید بدهیم.

خودرو در اختیار من است که استفاده کنم نه اینکه راهپایان درست کنم. اگر راه‌پایان درست کردم خوشبختانه رفتن سیستم ماینوتور و دوربین داریم که خودرو، پلاک آن را آندند مشخص می‌شود و من قوه قضاییه خواهش می‌کنم که در این زمینه طبق قانون عمل کند. یعنی کسی که در زندگی مردم اختلال و تاسفی و بار پندار ایجاد کرد، و اینکه یک فردی تصمیم می‌گیرد این اعتراض را به مردم سوء استفاده کند و با سلاح سرد، قلمه، حتی وسط پایبد به بانک، مرکز پلیس و صدا و سیما حمله کند، این غیرقابل تحمل و مرکز خواهد بود. به هیچ عنوان دولت اجازه تاحمل و

رئیس مجلس با تأکید بر ضرورت جلوگیری از افزایش قیمت سایر کالاهای بهانه افزایش قیمت تأکید کرد که نیاز است فضای آرامی‌برای تصمیمات درست فراهم شود. به گزارش ایسنا، علی لاریجانی در آغاز جلسه علنی دیروز مجلس با اشاره به جلسه غیرعلنی که به منظور بررسی افزایش قیمت بنزین برگزار شد، گفت: درباره مباحثی که این روزها مطرح است و درباره بحث یارانه‌ها صحبت کردیم، آقای شمخانی دبیر شورای عالی امنیت ملی در جلسه حضور داشت و گزارشی از وضع آن طرح کرد. نمایندگان هم نظراتی خود را ارائه کردند.

رئیس مجلس بر همین اساس تصریح کرد: مهم این است که اولاً دولت منابعی را که به عنوان مبالغ‌افزات و در نظر گرفته شده است در اسرع وقت به حساب مردم واریز کند و تسکین دهد. پای عهد خود ایستاده است و کمسیون مربوطه به باید حتما این کار را پیگیری کند.

وی افزود: نگارنی مردم این است که این تصمیم‌تجاری سایر قیمت‌ها داشته باشد. در این زمینه کمسیون اقتصادی جلاستی با ستاد تنظیم بازار، تعزیرات، قوه قضاییه و مسئولان زیرمجموعه، با توجه به شرایط اقتصادی بررسی‌های لازم را داشته باشند. همه در این زمینه باید هماهنگ‌ساز باشند. آنچه فشار روی مردم است، برداشت شده است. ان‌شاءالله در مسیر بحث‌هایی که

رئیس مجلس با تأکید بر ضرورت جلوگیری از افزایش قیمت سایر کالاهای بهانه افزایش قیمت تأکید کرد که نیاز است فضای آرامی‌برای تصمیمات درست فراهم شود. به گزارش ایسنا، علی لاریجانی در آغاز جلسه علنی دیروز مجلس با اشاره به جلسه غیرعلنی که به منظور بررسی افزایش قیمت بنزین برگزار شد، گفت: درباره مباحثی که این روزها مطرح است و درباره بحث یارانه‌ها صحبت کردیم، آقای شمخانی دبیر شورای عالی امنیت ملی در جلسه حضور داشت و گزارشی از وضع آن طرح کرد. نمایندگان هم نظراتی خود را ارائه کردند.

رئیس مجلس بر همین اساس تصریح کرد: مهم این است که اولاً دولت منابعی را که به عنوان مبالغ‌افزات و در نظر گرفته شده است در اسرع وقت به حساب مردم واریز کند و تسکین دهد. پای عهد خود ایستاده است و کمسیون مربوطه به باید حتما این کار را پیگیری کند.

وی افزود: نگارنی مردم این است که این تصمیم‌تجاری سایر قیمت‌ها داشته باشد. در این زمینه کمسیون اقتصادی جلاستی با ستاد تنظیم بازار، تعزیرات، قوه قضاییه و مسئولان زیرمجموعه، با توجه به شرایط اقتصادی بررسی‌های لازم را داشته باشند. همه در این زمینه باید هماهنگ‌ساز باشند. آنچه فشار روی مردم است، برداشت شده است. ان‌شاءالله در مسیر بحث‌هایی که

برگزاری همایش دیپلماسی گفتگو و رواداری در دولت تدبیر و امید

همایش دیپلماسی گفتگو و رواداری در دولت تدبیر و امید، امروز با حضور وزیر امور خارجه در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران برگزار می‌شود.

در این همایش که از ساعت ده صبح امروز در کتابخانه ملی برگزار خواهد شد، دکتر محمد جواد ظریف، دکتر مصطفی مطلق داماد، دکتر لعلا چینی‌د، دکتر رضا داوری اردکانی و دکتر اشرف بروجردی سخنرانی خواهند کرد .

اعطای ۵۰میلیون پژوهانه نقدی به سرآمدان علمی کشور

سرآمدان علمی کشور با حمایت معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری تا ۵۰میلیون تومان پژوهانه نقدی دریافت می‌کنند .

به گزارش ایسنا، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، فدراسیون سرآمدان علمی ایران را با هدف دستیابی به مرجعیت علمی، افزایش کیفیت علمی کشور و کمک به توسعه تحقیقات محققان معتبر راهاندازی کرده است.

این فدراسیون به محققان علمی برجسته و سرآمدان علمی واجد شرایط، خدمات متنوعی از جمله پرداخت پژوهانه نقدی ارائه می‌کند. این افراد سالانه و بر اساس کارنامه سه ساله فعالیت‌های پژوهشی، ارزیابی و انتخاب می‌شوند و در دو گروه الف و ب تقسیم‌بندی و حمایت می‌شوند .

میزان حمایت‌های هر فرد با توجه به اعتبار علمی کسب شده مشخص می‌شود. از جمله این خدمات، پرداخت پژوهانه نقدی از ۲۰۰ تا ۵۰۰ میلیون ریال است که بر سرآمدان علمی تعلق می‌گیرد. این افراد سوابق اخلاقی را به عنوان «سرآمد علمی» انتخاب می‌کنند که دستاوردهای علمی قابل توجهی کسب کرده باشند. در فرآیند انتخاب، فقط فعالیت‌ها و دستاوردهای پژوهشی افراد در نظر گرفته می‌شود و این افراد در یک روند کلاسا رقابتی انتخاب می‌شوند.

بزگداشت فقیه و فیلسوف معاصر در دانشگاه تهران بر گزار می‌شود

به مناسبت سیستمن سال درگذشت فقیه و فیلسوف معاصر، دکتر مهدی حائری یزدی، استاد فرهیخته دانشگاه تهران، امروزساعت ۱۴میراسم برگزارشد. در دانشگاه تهران، مراسم بزرگداشتی در دانشگاه الهیات و معارف اسلامی این دانشگاه برگزار می‌شود. دکتر محمدحسین احمدپشتی، دکتر محمد داماد، دکتر حبیبی و دکتر نونهادیان از دیگر اعضای هیأت رئیسه دانشگاه تهران، در این مراسم چندصد مصاحبه کوتاه از دکتر رضا داوری، دکتر ابراهیمی دبائی، دکتر غلامرضا آغوانی و خاندان حائری یزدی پخش می‌شود. همچنین ارائه سخنرانی نیز چند از دوستان و شاگردان استاد از جمله دکتر مجتبیای، دکتر مهدی محقق، دکتر احمدپشتی، دکتر محمد داماد، دکتر حبیبی و دکتر نونهادیان از دیگر برنامه‌های بزرگداشت این فقیه و فیلسوف معاصر خواهد بود.

همزمان با هفته کتاب و

کتابخوانی، از سامانه‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه الزهراء به حضور جمعی از چهره‌های فرهنگی و دانشگاهی رونمایی شد.

دکتر مهنساز ملاظری، رئیس دانشگاه الزهراء در این مراسم به سخنانی با تأکید بر اینکه کتابخانه در یک نهاد آموزشی همانند دانشگاه، قلب تپنده دانشگاه‌است، گفت: تأمین منابع لازم برای کتابخانه‌ها تأثیر زیادی در افزایش ارتقای آنها دارد.

وی افزود: بایدسهمکام با تغییرات تکنولوژی، خدمات کتابخانه را افزایش دهیم. در دنیای امروز، اطلاعات مهم‌ترین منبع است و دسترسی به منابع اطلاعاتی از سطح کتابخانه‌ای فراتر رفته است.

رئیس دانشگاه الزهراء توضیح داد: پیشرفت‌های سریع و تغییرات محیطی و افزایش میزان اطلاعات، لزوم همکام شدن با این تغییرات را برای تحقق و تسهیل در امر دستیابی به اطلاعات ضروری می‌سازد و ما امیدواریم در دانشگاه الزهراء با به روز نگه‌داشتن اطلاعات استفاده‌کنندگان از کتابخانه زمینه دسترسی آنها به منابع لازم را فراهم کنیم.

وی با اشاره به انعقاد تفاهنامه همکاری با کتابخانه ملی گفت: این صورت، امکان ارتباط متقابل با کتابخانه ملی فراهم خواهد شد.

دانشگاه الزهراء برنامه‌های راهبردی زیادی دارد و حرکت به سمت آنها نیازمند دارد همه اعضای دانشگاه و همکارانی که مقدمات لازم را فراهم می‌کنند.

ملاظتری تأکید کرد: بیش از یک سال است که مقدمات رونمایی ازاین سامانه‌ها فراهم شده است و من از رئیس قلی کتابخانه دانشگاه الزهراء، خاتم آسان و خاتم دکتر نوربخش، ریاست فعلی کتابخانه برنامه‌های بزرگداشت این فقیه و فیلسوف معاصر خواهد بود.

دکتر ستاری: دانشگاه باید بتواند مشکلات اقتصادی کشور را حل کند

کشورهای توسعه یافته ایجاد شده است و آنها به

دنبال بهینه‌سازی این اکوسیستم هستند . نیلی ادامه داد: ما در این راستا از تجربیات جهانی بهره بردیم و این سیستم یکپارچه را در کشور اجرایی کردیم. به همین در اتحادیه‌های موجود در دانشگاه به دنبال این هستیم که چگونه بخش‌های مختلف را با یکدیگر همراستای کنیم.

وی توجه به آموزش‌های دوره کارشناسی را مهم‌ترین فعالیت در زمینه مسأله محور کردن آموزش‌ها دانست و تأکید کرد: مقطع کارشناسی یعنی دوره‌ای که مقدمات تخصصی وارد دانشگاه می‌شوند و این دوره بهترین دوره برای سرمایه‌گذاری بر روی نیروی انسانی است. چرا که هر چه دانشجویان به مقاطع بالاتر تحصیلی وارد شوند، خوداتکایی آنها بالا می‌رود و ممکن است مسیر زندگی خود را به گونه‌ای دیگر تعیین کنند. وی با اشاره به نحوه اجرای آموزش‌های نرم در دانشگاه‌ها توضیح داد: در حال حاضر دانشجویان برای فارغ‌التحصیلی باید ۲۰ واحد بگذرانند و از آغاز سال تحصیلی دانشجویان در واحدها و از سایر رشته‌ها انتخاب کنند.

رئیس دانشگاه تهران، ایجاد رشته‌های مختلف در دانشگاه‌ها را به معنی کشیده شدن دیوار میان رشته‌ها ندانست و ادامه داد: انتخاب ۱۵ واحد از سایر رشته‌ها موجب آشنا شدن دانشجویان با سایر حوزه‌ها و تقویت شروع نگاه گسترده و انتقادی در آنها خواهد شد. وی با تأکید بر مسأله محور بودن آموزش‌های دانشگاهی، گفت: اگر ثروت و رفاه جامعه فاصله زیادی داریم، آموزش‌ها مسأله محور باشند شاهد افت تحصیلی و سرخوردگی در آنها نخواهیم بود.نیلی همچنین مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های اجتماعی را موجب یادگیری آنها برای انجام کار تیمی دانست و اظهار کرد: دانشجویانی که در فعالیت‌های دانشجویی و اجتماعی مشارکت بیشتری دارند، پس از فارغ‌التحصیلی موفق‌تر هستند.

در چهارمین دوره احمدی روشن به میزبانی دانشگاه تهران، ۱۰۰ طرح از سوی هسته‌های نوپا، شرکتهای دانش پیمان و مراکز رشد ارسال شد.

دکتر احمد مسجدجامعی: زنده یاد محسن رضایی به آینده مطلوب فکر می کرد

نزدیک کند. بعدها در جایزه کتاب سال ولایت، مراجع تقلید شخصاً حضور پیدا می‌کردند.

این عضو شورای شهر افزود: مهم‌ترین ویژگی رضایی این بود که تفاهم به کار نداشتش و واقعاً کار نمی‌کرد، تظاه به دانیای و بهبودی اوضاع به سمت آینده مطلوب نداشتش و واقعاً به آینده مطلوب فکر می‌کرد؛ برای همین هم کمتر دربرنامه‌ها دیده می‌شد.

در ادامه، دکتر حسین میرزایی، رئیس پژوهشگاه مطالعات فرهنگی، شهر، بزرگسای و هیأتی راچهارم در پی راهکارهای برای صریح اظهارنظر می‌کرد و در عین حال احترام مخاطب را هم داشت. من در چند سال اخیر، در کتاب اعضای هیأت علمی با ایشان همکاری داشتم. عنوان «شاهنشاخ» به عنوان جشنواره کتاب سال اعضای هیأت علمی پیشنهاد می‌بود. دکتر محمدجواد حق‌شانس، رئیس کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی شهر تهران، در این مراسم وظیفه و ادب حکم می‌کرد که درداران ازخود گذشتهگی‌ها وزحمات عزیزان که به حق سرباز فرهنگ بود، رعایت‌شان نظر وی، ضمناً این کار مردان بی‌ادعا و متین و آرام و دقیق بود. وی فردی پیگیر بود و کارهای را به عهدشاند گذاشته می‌شد را از نتیجه می‌رساند. اگر امروز فرهنگ به عنوان یک سرمایه‌های اجتماعی مطرح است، نتیجه زحمات این سربازان است که بی‌ادعا در خدمت فرهنگ بودند.

در پایان، تندیس و لوح یادبود و هدیه‌ای به خانواده مرحوم محسن رضایی اهدا شد. همچنین این کتاب «برگ‌ها» آخرین اثر ایشان هم رونمایی شد.

اخبار داخلی

در مراسم رونمایی از سامانه‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه الزهراء اعلام شد

هشدار درباره رواج شبه علم در کشور

کسب اطلاعات توجه جدی کنیم. به گفته وی، بحث وصل شدن کتابخانه‌ها از طریق ایجاد شبکه و ایجاد کتابخانه‌های ماز خال است که کتابخانه می‌دستور کار خود دارد.

بروجردی توضیح داد: ما در سازمان اسناد و کتابخانه ملی از مدت‌ها قبل، بحث تولید اطلاعات دیجیتالی منابع در اختیار را در دستور کار داریم. در کتابخانه ملی حدود ۲۰۰ هزار پایان‌نامه دیجیتالی شده و ۴۰ هزار منبع خطی داریم که عمدتاً دیجیتالی شده‌اند.

دکتر ماندانا یوربخش، رئیس کتابخانه دانشگاه الزهراء در ادامه با ارائه گزارشی از طرح‌های انجام شده در کتابخانه مرکزی برای رسیدن به طرح رونمایی از سامانه‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه الزهراگفت: طرح تجمع فیزیکی اطلاعاتی، اقمار، محاسبه و فضایی و طراحی جدید از مهم‌ترین اقدامات انجام شده‌اند. همچنین پس از فهرست‌نویسی

برپروفسر آندریانو روسی، رئیس ایزمو در نمایشگاه ایران و ایتالیا گفت: برخی از اطلاعات مرتبط به شهر سوخته هنوز در ایران و ایتالیا به کارزار باشند. خبرنگاران جوان، جبرئیل نوکنده، مدیر موزه ملی ایران و ایتالیا به سابقه همکاری‌های ایران و ایتالیا درباره میراث فرهنگی اشاره کرد و گفت: این رابطه بین دو ملت، پایدارترین و صمیمانه‌ترین رابطه است که دولتها و سیاستمداران ایران و ایتالیا به می‌کنند. فرهنگ و تمدن این ایران، مرزها را دورنویزده و توجه فعالان عرصه میراث فرهنگی را به خودش متمرکز کرده است. او بیان کرد: نمایشگاه ایران و ایتالیا ۲۰۰۰ همکاری در میراث فرهنگی و نتیجه کار مشترک ۵۲ گروه و ۱۰۰ اثر را به نمایش می‌گذارند.

جوزپ بورن، سفیر ایتالیا در تهران هم توضیح داد: نمایشگاه ایران و ایتالیا و ۱۰۰۰ سال همکاری در میراث فرهنگی، قرا رسیدن ششمین سال همکاری ایران و ایتالیا در زمینه میراث فرهنگی و جشن می‌گیرند و ما در این نمایشگاه بخش عظیمی از اکتشافات به خصوص اکتشافات

پیکر رضا عبدی به خانه ابدی تشییع شد

مراسم تشییع پیکر زنده یاد رضا عبدی، گوینده و بازیگر نمایش‌های رادیویی پیروز به سوی خانه ابدی برگزار شد .

به گزارش مهر، در مراسم تشییع پیکر زنده یاد رضا عبدی، گوینده و بازیگر نمایش‌های رادیویی از جمله صبح جمعه با شما و «جمعه ایرانی» حمید شام‌آبادی، معاون صدا در این مراسم گفت: سخت است که فراموشی حرف زدن که ناشی و کار و آثارش را بخیند را بر لبان مخاطبان می‌نشانند. او آثار تکی و اجرجمندی بر جای گذاشت.

وی ادامه داد: همه همکاران در رادیو تلاش می‌کنند اما آنها که کار طنز می‌سازند سختی بیشتری تحمل می‌کنند. مرحوم عبدی چند دهه برای مردم و همه مخاطبانی که با او ارتباط برقرار کرده بودند آثاری خلق کرد و امروز او را در میان همه کسانی که از او نیکی به یاد دارند بدرقه می‌کنیم. هنرمندان رادیو همیشه به فکر مردم هستند تا غمی از غم‌های مردم بزدایند و مشکلی از مردم را رفع کنند.

معاون صدا تصریح کرد: نسلی از پیشکسوتان رادیو را ترک می‌کنند و این برای اصحاب رادیو سخت است. وی با اظهار ابدی‌داری گفت: امیدوارم نسل بعدی و همه کسانی که دلخواه در رادیو کار می‌کنند، مدبران گذشته و مدبران و هنرمندان فعلی رادیو، جای بزرگان را تا حد امکان پر کنند.

شاه آباد در پایان سخنانش از طرف ریاست سازمان صدا و سیما به همرس زنده عبدی تسلیت گفت.

در ادامه سخنان توکل، «جمعه ایرانی» در سخنانی اظهار کرد: سازمان ما راضی جایی دارد که صداه سیماست اما به نظر من مضمون آن صلاست و راضی عبدی هم نمادی از همین مضمون است. او از جمله هنرمانی است که برای رادیو طی این سال‌ها تلاش کرده‌اند.

وی ادامه داد: ما در این سال‌ها از طرف مردم قدرناتی دیده‌ام و امیدوارم مسؤولان رسانه ملی هم باقی همکاران و همصنفان ما را دریابند و به نوعی از آنها قدرناتی کنند.

این تهیه کننده پیشکسوت با اشاره به شعار برنامه «صبح جمعه با شما» و تأکید آن بر شادمانی و خنده مردم افزود: ما سال گذشته صادق عبدی‌الله را با دست دادیم و اوضاع به گونه‌ای است که در قطعه هنرمندان که قدم می‌زنیم چنین آتشمن، عنوان گذاشته می‌شد را از وی درباره روحیات رضا عبدی گفت: رضا عبدی استاد ادب، نظم و متانت بود او خانواده محور بود و در نظم کاری، بهترین جمع ما بود. نمی‌توان همه خصوصیات او را گفت و ۲۰۰ سال را در سه دقیقه بیان کرد. حسین‌هاشمی از پیشکسوت‌های رادیو نیز در این مراسم در سخنانی بیان کرد: متأسفانه هر یک از این هنرمندان را که از دست می‌دهیم به یک غم بزرگ مبتلا می‌شویم. در کنار از دست دادن آنها غم دیگری هم داریم، چه که جایگزینی برایشان پیدا نمی‌شود؛ منوچهر نوزدی از میان ما رفت و کسی را نمی‌توان جایگزین او کرد. این عزیزان هیچ جایگزین ندارند.

در پایان این مراسم پیکر زنده یاد رضا عبدی به سوی خانه ابدی‌اش در بهشت زهرا (س) بدرقه شد.

اطلاعات است. این رقبا باعث شدند که نه تنها کتابخانه و پیشش تغییر نکند، حتی دنیای علم تغییر کند و امروز صحبت از علم دیجیتالی است. وی افزود: دنیای دیجیتالی، علم را هم دیجیتالی کرده و وقتی خود علم و آموزش وارد دنیای غیرفیزیکی می‌شود، سؤال اینجاست من به عنوان کتابدار کجا هستیم؟ کتابخانه‌های دانشگاه کجای عصر دیجیتالی هستند؟

کتابداران ما چقدر کتابداران عصر دیجیتالی هستند؟ ما در رویکردهای پژوهشی‌مان، به عنوان کتابداران، کجای پژوهش‌ها هستیم؟ آیا ما در کتابخانه‌ها به علم داده‌ها، توجه داریم؟ ۱۳۷ کتابخانه دانشگاهی ما چند کتابخانه با هم همکاری می‌کنند؟ تسای دنیای آموزش و پژوهش پیش رود! ایسن موضوعات چالش‌پیش امروز کتابخانه‌های دانشگاهی‌اند.

دکتر واققرزاده، معاون اسبق فناوری سازمان اسناد و کتابخانه ملی گفت: آنچه در نقش جایگاه کتابخانه‌ها در دانشگاه می‌تواند تغییر ایجاد کند، علاوه بر تکنولوژی و فناوری، نوع ماست. ما پایان‌نامه‌ها را بنویسیم نمی‌چون می‌ترسیم از آنها کپی‌برداری شود. ما باید مدیریت اطلاعات را در جاهای دیگر داشته باشیم که نداریم و جلوی دسترسی به اطلاعات کتابخانه‌ای را می‌گیریم.

وی افزود: موضوع دیگر، اطلاعاتی است که در وب‌ها هستند که نگهداری و آرشیو نمی‌شوند. باید از این اطلاعات هم حراست شود. باید یکپارچه‌سازی کتابخانه‌های دانشگاه‌ها را جدی بگیریم.

در پایان ضمن رونمایی از سامانه‌های جدید کتابخانه مرکزی دانشگاه الزهراء، تقدیر از کارکنان کتابخانه مرکزی دانشگاه الزهراء، گفت: امروز همه ما مجبوریم شناخت درستی را در حوزه داده‌ها پدید آوریم. ما در دنیای جدید با فناوری

افتتاح نمایشگاه ایران و ایتالیا در موزه ملی

او گفت: چشم‌انداز ما از ارتباط میان ایتالیا و ایران، تعمیق روابط به‌ویژه در زمینه‌های میان رشته‌ای، آموزش باستان‌شناسان جوان و ایجاد زمینه سفر گردشگران ایتالیایی به ایران است .

برپروفسر آندریانو روسی، رئیس ایزمو هم بیان کرد: برخی از اطلاعات مرتبط به شهر سوخته و ... هنوز در ایران و در ایتالیا چاپ و منتشر نشده‌اند، البته درصد چاپ و نشر بعضی از آنها همین تا پایان آما را در اختیار باستان‌شناسان سراسر جهان قرار بدیمس و موضوعات جدیدی را به محققانی که عاشق نبوغ نهفته در همکاری ایران و ایتالیا هستند، آموزش دهیم.

محمدحسن طالیان،معاون‌میراث فرهنگی، وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، گفت: برای ما به ویژه در حوزه حفاظت و مرمت، هر خبر به مثابه یک همکاری صمیمانه است و ما همچنان به قطعه‌نامه ونیز مرتبط و پاینده هستیم. او افزود: ما خیلی خوشحالش همکاری ما با ایتالیا از گذشته تا به امروز ادامه داشته است. مرمت و حفاظت جدای از باستان‌شناسی نیست و من باید تشکر زیادی کنم که کارشناسان ایتالیایی در مواقع بحران به ما کمک کردند.

انتقاد وزیر آموزش و پرورش از هدایت مطلق دانش آموزان به دانشگاه

وزیر آموزش و پرورش از روند مطلق سوق دادن دانش‌آموزان به

سمت دانشگاه و بی‌توجهی به مهارت‌ها انتقاد کرد. به گزارش ایسنا، حاجی میرزایی در حاشیه همایش ملی پنجاهای کارآمد سسربازان ماهر که با حضور سسرارد ارشد حاشیه فرهی، فرمانده قرارگاه مهارت‌آموزی سربازان نیروهای مسلح برگزار شد، گفت: موضوع مهارت برای افزایش توانمندی‌ها در یک جامعه مهم است و ما باید تلاش کنیم تا جوانانمان حتماً یک مهارتی را بیاموزند.

وی ادامه داد: در همین راستا دوره سسربازی به عنوان یکی از دوره‌هایی است که می‌تواند در آموزش مهارت به سربازان مؤثر باشد و آموزش و پرورش نیز در زمینه آموزش‌های پیش از اعزام به سربازی با نیروهای مسلح همکاری می‌کند.

حاجی میرزایی با بیان اینکه در سال‌های اخیر فضاهای عمومی را توسعه دادیم، توضیح داد: اما امروز دیگر وقت آن رسیده تا توجه صرف و مطلق به فضاهای علمی دست برداشته و به مسأله مهارت‌آموزی و توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای نیز توجه کنیم و بسیاری از امکانات و توانمان را در این زمینه بسنجیم زیرا ا هرچه جامعه ماهرتری داشته باشیم مشکلات نیز بهتر حل خواهند شد.

وزیر آموزش و پرورش همچنین در این مراسم اعلام کرد: وزارت آموزش و پرورش به عنوان نهاد متولی تربیت و آموزش از هیچ گوشش و مشارکتی برای انجام مسؤولیت‌های خود دریغ نخواهد کرد و خوشبختانه ستاد کل نیروهای مسلح با راه اندازی قرارگاه مهارت‌آموزی به سربازان، گام برداشته و آموزش‌ها را در راستای ارتقاء مهارت برداشته است.

وی با بیان اینکه ما در کنار ستاد کل نیروهای مسلح بوده و از ایسن طرح حمایت می‌کنیم، گفت: یکی از وظایف آموزش و پرورش ارتقای تعلیمات افراد برای رستمن شرافتمندی‌ها و یادگیری این اصول به دانش‌آموزان است زیرا اگر یادگیری به درستی صورت نگیرد، جامعه‌ای درنده، متعطل و مغفل خواهیم داشت، بنابراین باید به مسأله آموزش‌ها توجه ویژه‌ای شود.

سسرارد سپاه مهری، فرمانده قرارگاه مهارت‌آموزی سربازان نیروهای مسلح هم در مراسم اعلام کرد که سسر خدمت‌های مربوط به بسنج زمانی اعمال می‌شود که این افراد اول یک مهارت را کسب کرده باشند .

وی توضیح داد: ما در اتاق‌های فکر به این جمع‌بندی رسیدیم که اگر بناسبت مهارتی به سربازان آموزش داده شود باید دارای دو ویژگی اصلی باشد: نخست اینکه تقویت داشته و دوم اینکه دارای اثربخشی باشد یعنی مهارتی را نمی‌خواهیم که نه فوید داشته باشد و نه مؤثر باشد.

در همین راستا ممکن است با توجه به شرایط خدمت برخی کسر خدمت‌ها و ... امکان اینکه یک مهارت با دو ویژگی کیفیت و اثربخشی از سوی سرباز فرا گرفته شود، کم باشد؛ لذا تصمیم گرفتیم تا از دوران اوقات فراغت سسربازان، آموزش اولیه و دوران قبل از خدمت سربازان نیز استفاده کنیم. در بررسی‌های ما مشخص شد که سربازان با از طریق آموزش و پرورش یا از طریق دانشگاه به سربازی اعزام می‌شوند، به همین دلیل مهارت آموزی‌های قبل از دوره اقدام به سربازی را به این بخش منتقل کردیم.

فرهی ادامه داد: دانش آموزان و دانشجویانی که در حین تحصیل مهارتی را کسب کرده باشند و در سامانه سرباز معلم نیز ثبت نام کرده باشند، می‌توانند از یک سری مشوق‌ها بهره‌مند شوند. علاوه بر آن با شناسایی سربازان ماهر، نیروهای مسلح می‌توانند که اولاً آنان را به شکل بهینه به کار گیرند و ثانیاً به شکل مؤثر از آنان استفاده کنند. همچنین در این همایش از عنوان درسی ویژه سربازی در کتاب آمادگی دفاعی پایه دهم پسران رونمایی شد.

سومین نمایشگاه، هنرهای تجسمی چهره‌های ماند گار بر گزار می‌شود

سرویس فرهنگی: سومین نمایشگاه هنرهای تجسمی چهره‌های ماندگار اول تا نهم آذرماه به اهتمام ماهنامه چهره‌های ماندگار در فرهنگسرای نیلواران برپا می‌شود.

۱۸ استاد منتخب سلسله همایش‌های چهره‌های ماندگار و چند استاد برجسته هنری با ارائه دو تا سه اثر خود در این نمایشگاه شرکت دارند. از جمله استادان محمود فرشچیان، ایران درودی، غلامحسین امیرانجیری، یادالله کابلی، جلیل رسولی، نصرت‌الله افشاری، کیخسرو خورش، محمد احصایی، علی‌اکبر صادقی، محمدحسین سلیمی، عباس آخوین، استاد عباس جمال‌پور، حسین مخجوبی، علی ششیریان، محمود جوادی‌پور، مرتضی نجومی، محمود ماهرالقص، حسین رم‌زبیدی، حبیب‌الله آیت‌اللهی،عبدالمصد حاج صمدی، محمدباقر آقامیری، اسرافیل شیرچی، عین‌الله صادق‌زاده، امیراحمد فلسفی، جواد یخبختاری، صدفات جباری، محمود زندهرودی، فرح اصولی، الهه خاتمی و احمد آرویشانی با ارائه دو تا سه اثر خود در این نمایشگاه شرکت می‌کنند.

مراسم افتتاح نمایشگاه هنرهای تجسمی چهره‌های ماندگار ساعت ۱۷ جمعه اول آذرماه افتتاح می‌شود و تا نهم آذر هر روز از ساعت ۱۰ تا ۲۱ پذیرای علاقمندان است.

محمود اسعدی دبیر نمایشگاه، اسرافیل ششیرچی مدیر هنری، محمد حمزه‌ای دبیر اجرایی و فاضل جمشیدی مشاور هنری این رخداد فرهنگی هستند.

معرفی برگزیدگان ششمین جشنواره تقدیر از «مروجان کتابخوانی»

برگزیدگان و شایستگان تقدیر از «مروجان کتابخوانی»، در مراسم پایانی این رویداد معرفی شدند.

به گزارش ستاد خبری بیست و هفتمین هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران، ششمین دوره تقدیر از مروجان کتابخوانی با انتشار فراخوان در تیرماه کارش را آغاز کرد و آثار رسیده به دبیرخانه را قبلت را در دو مرحله داری کرد و از میان ۸۷۷ اثر و ایده در مرحله اولیه، شصت و یک نامزد معرفی شدند و در نهایت سی فرد به گروه به عنوان برگزیده و شایسته تقدیر معرفی شدند.

محمدرضا آمین از بوشهر برگزیده شد و مهسان محمدپور از قوچان تقدیر شدند. در بخش نگاه ویژه مروجان دوزبانه نیز سیمیه مین‌خواه از سیستان و بلوچستان برگزیده شد و صمد رهبریسار از گیلان مورد تقدیر قرار گرفت. در بخش نگاه ویژه، توان‌پایان نیزه سادات عبداللهی‌مقدم از تهران برگزیده شد. برگزیده شهریار از مکنان برگزیده کتاب، لایلا صالحی از بوکان برگزیده و فاطمه رحمانی از قزوین و بهار دهقان‌زاده از یزد به عنوان شایسته تقدیر معرفی شدند. در بخش اصناف و مشاغل، مهران بقایی از دزفول برگزیده شد.

کتابخانه فرهنگی

بر گزار جشن نوشتار سربازی ایران به زمان دیگری موکول شد

به گزارش مهر، با توجه به اعلام سازمان هواشناسی درباره ادامه بارش برف و همچنین تسرطاب و محدودیت‌های ترافیکی روز دوشنبه ۱۳۷۱ برگزاری ششمین جشن نوشتار سربازی ایران که قرار بود امروز در فرهنگسرای اسرپازان برگزار شود، لغو و به زمان دیگری که متعاقباً اعلام می‌شود، موکول شد.

نشست نگرش‌های فلسفی به جنسیت و خانواده بر گزار می‌شود

به مناسبت روز جهانی فلسفه، نشست نگرش‌های فلسفی به جنسیت و خانواده سشنه ۱۳۷۸ در مرکز تحقیقات زن و خانواده برگزار می‌شود.

در پتل اول که از ساعت ۱۵-۱۳۰۲ برگزار می‌شود، میثم سفیدخوش، استاد دانشگاه شهید بهشتی درباره خانواده در کشاکش ارزش‌های متعارض خرد و خیال سخنرانی می‌کند. همچنین زهرا دواپناه از کانت در فیضیمس و رضا اکبری از دانشگاه امام صادق(ع) درباره خانواده و ملاک فعل اخلاقی به ارائه بحث می‌پردازند.

در دوم که از ساعت ۱۷-۱۶ برگزار می‌شود، علیرضا صیادمصنوع در مرکز تحقیقات زن و خانواده درباره علیه دولیسم جوهری جنسیت‌یافته و در مرکز تحقیقات زن و خانواده درباره خانواده و مثابه گروه با

نهاد و مهدی اخوان از دانشگاه علامه طباطبائی درباره خط مقله‌ای در مفهوم عشق و ازدواج بررسی استدلال‌های مولر و لاندو سخنرانی می‌کنند .

در مراسم سشنه ۱۳۷۸ از ساعت ۱۷-۱۴۰۲در بلوار کشاورز، خیابان نادری، کوچه شهید جت‌دوست، پلاک ۵۶مرکز تحقیقات زن و خانواده برپا می‌شود.

مستند تلویزی: حقیقتی که هر گز پان یان نمی‌یابد
اکران می‌شود مستند بلند «فانی هرگز پان نمی‌یابد» ساخته «یوجینو کاپوچو» در گذشت پرتزه سدهیمین دوره جشنواره بین‌المللی سینماحقیقت به نمایش خواهد شد.

به گزارش روابط عمومی جشنواره بین‌المللی سینماحقیقت، در خلاصه موضوع این فیلم ۸۰ دقیقه‌ای آمده است: با اینکه تاکنون در مورد دلدریکو فلینی بسیار سخن گفته شده، اما هنوز می‌توان درباره بخش‌های ناشناخته‌ای از سینما زندگی و شعر او صحبت کرد؛ به‌ویژه اگر اقتدر خوش‌شانس باشید که با او کار کرده و در تجربه‌های شریک شده باشید. کارگردان این مستند، یوجینو کاپوچو، آشنایی‌اش با فلینی در جوانی و در شهر رمینی را بازسازی می‌کند و این که چطور بعد پس از اتمام تحصیلاتش در مرکز فیلمبرداری تجربی، با یکدیگر در صحنه فیلم «بچین و جگر» همراه می‌کند.

دلدریکو فلینی ۲۱ اکتبر ۱۹۹۳ پس از یک ساله قلبی در سن ۷۳ سالگی در شهر رم درگذشت.

سدهیمین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران «سینماحقیقت» طی روزهای ۱۸ تا ۲۵ آذرماه ۱۳۹۸ به دبیری «محمدحمیدی‌مقدم» در شهر تهران برگزار خواهد شد.

۴۲۰
شماره اجتماعی روزنامه اطلاعات
دوره ۲۷ آبان ۱۳۹۸ - سال ۳۴ - شماره ۲۷۲۲۷

• باغچه مجازی

• قانون طلایی

• خشم پیاده‌رو

گفتگو با دکتر احمد بخارایی - جامعه‌شناس و استادیار دانشگاه

ریشه‌های بی‌اخلاقی اجتماعی

زیر گذر اینترنت

کمی «قدیم» می خواهیم!

مادر بزرگ! باور کن نوستالژی ذهن من هنوز رنگ دارد. هنوز باورشان دارم، هنوز باورم دارند... کمی قدیم می خواهیم!

«عطیه» از سر اتفاق به یکی از مصداق‌های مطلب شازده کوچولو اشاره کرده: «یکی از بدبختی‌های نسل ما این است که تا اسم پاکت می آید یاد سیگار می افتیم اما قدیمی‌ها یاد نامه می افتادند.»

«شروین» هم با انتشار عکس یک چرخ و فلک نوشته: «ما با این‌ها به فضا می‌رفتیم!» که اشاره‌ای به مواد مخدر صنعتی دارد که در حال حاضر بعضی جوان‌ها به وسیله آن‌ها به فضا می‌روند!

«الهام پناه‌زاد» نوشته: «خواهرم مادرم را برای رادیولوژی برده و نزدیک به یک ربع هیچ‌کس حاضر نبوده که از آسانسور خارج شود تا ویلچر مادرم جا بگیرد! با چنین منشی می‌خواهیم ناجی باشیم! وقتی خواهرم با خشم و رنج تعریف کرد خیلی دردناک بود. این نابودی اخلاق بیش از درد مادر دست و پا جراحی کرده و منتظرم بود.»

«امیرحسین» به یکی از تجربه‌های شخصی خودش اشاره کرده: «در مترو یک زوج افغانستانی گوشه‌ای ایستاده بودند. اندازه دو نفر جا خالی شد، چند بار به او اشاره کردم که بیایند و بنشینند. آخرش هم آمد، فقط خانش را نشانده. دوباره گفتم خودت هم بنشین! تا آخر مسیر سه بار از من تشکر کرد. چه کار کرده‌ایم با این‌ها؟»

«مهدی جعفری ندوشن»، عضو هیأت علمی مهندسی هوافضا دانشگاه خواجه نصیر و عضو هیأت امنای پژوهشگاه فضایی ایران، در واکنش به این مطلب نوشت: «انسانیت، انسانیت و انسانیت، فضیلت فراموش شده ماست!»

«ستاره» به گفته‌ای از گاندی اشاره می‌کند: «آن‌چه ما را به نابودی خواهد کشاند از این قرار است: سیاست بدون شرافت، لذت بدون وجدان، علم بدون شخصیت و تجارت بدون اخلاق.»

زندگی ماشینی، جای بسیاری از ارزش‌ها و ضارزش‌ها را عوض می‌کند. مهربانی‌های بی‌غل و غش را ساده‌لوحی می‌نامد و صداقت را حماقت. در این احوال، هر چه شارلاتان‌تر باشی، زرنک‌تر به حساب می‌آیی و هر چه پولدارتر باشی، قدرت بیشتری خواهی داشت. صفا و صمیمیت بازار داغی ندارد و توهم توطئه، جای خوش‌بینی دوستانه را می‌گیرد. چه بسیار خوبی‌ها که در این میان قلع و قمع می‌شوند و از آن‌ها جز خاطره‌ای باقی نخواهد ماند. برای همین وقتی به گذشته می‌اندیشیم دل‌تنگ می‌شویم و حسرت احساسات و اتفاقات خوب آن را می‌خوریم.

وقتی عبارت «فضیلت‌های فراموش شده» را جستجو می‌کنم، می‌بینم که کاربران مختلف، نمونه‌های مختلفی از آن را مثال زده‌اند. مثلاً «سنمار اسپهبد» نوشته: «درنگ برای تأمل، امر فراموش شده ماست، سرعت پردازش، گویی فضیلت نوین عصر ماست، فضیلت‌های فراموش شده شجاعت، راستی، نیکی... نه یک حسرت نوستالژیک، که خود سوژه فضیلت نوینند؛ چیزهایی برای پردازشگری ذهن، ذهن چالاک و رقصانی که نیچه از آن دم می‌زد. کاش می‌دید نتیجه آرزویش را.»

«محمد پدرام» که روحانی است، نوشته: «متأسفانه ایده جدا کردن مذهبی‌ها از مردم عادی در قم و در مورد طلاب اجرا شده. درصد بالایی از طلاب از قم به شهر پردیس‌ان منتقل شده‌اند و برای بیمه و امور درمانی هم سیستم اداری مجزا دارند. ایزوله کردن قشری که رسالت صنفیشان ارتباط با بدنه جامعه است زمینه ذهنیت‌های غیرواقعی را فراهم می‌کند.»

«هیتو» در تأیید این حرف پاسخ داده: «اگر الگوی روحانیت در حضور میان مردم ملاعباس تربتی است که شرح حالش در کتاب فضیلت‌های فراموش شده آمده، پس این مدل کارها صدرصد ایراد دارد.»

یکی از کاربران از قول «میشل فوکو»، «سکوت» را فضیلت فراموش شده می‌داند و پایگاه اطلاع‌رسانی خبر فوری، «قرض الحسنه» را، برخی کاربران با استفاده از هشتگ «واجب فراموش شده» به بیان کارهای پسندیده‌ای مانند امر به معروف و نهی از منکر پرداخته‌اند که دیگر خبری از آن‌ها نیست.

«شازده کوچولو» با به اشتراک گذاشتن عکس بالا نوشته: «کمی قدیم می‌خواهم، کمی محبت، کمی یک‌رنگی، کمی صداقت، کمی پدر بزرگ، کمی

میدان مشق

باغچه مجازی

• ارمغان زمان فشمی

وقتی با شتاب در میان هیاهوهای زندگی ماشینی، پشت صفحه‌های تلفن همراه و تبلت و کامپیوتر، لایه‌لای دود و آهن و ترافیک، در راه‌پله و آسانسور، راه می‌روییم و حرف می‌زنیم و غذا می‌خوریم و به خیالمان داریم زندگی می‌کنیم، چه چیزهایی را از دست می‌دهیم؟

زندگی در عصر اینترنت، جور دیگری است. ما آخرین نسلی هستیم که زندگی پیش از آن را تجربه کرده‌ایم؛ پیش از این که سرعت سرسام‌آور زندگی شهری - که به روستاها نیز نفوذ کرده است - خوشی‌های همیشگی با عزیزانمان را از ما بگیرند و حجم و هجوم کارهای نکرده، زمانی برای لذت بردن از زندگی برایمان باقی نگذارند.

شاید نسل‌های بعد از ما هرگز نفهمند که در پیچاپیچ کابل‌های تلفن و اینترنت، چه لذت‌های شیرینی را از دست داده‌اند. بازی‌های کودکانه در کوچه، جای خود را به بازی‌های کامپیوتری داده و فست‌فودها و غذاهای آماده، جای دست‌پخت خوشمزه مادرها و مادر بزرگ‌ها را گرفته‌اند. در خیلی از خانه‌ها جمع خانواده مفهوم خود را از دست داده و پدر و مادر و فرزندان، فقط به حکم ضرورت و در حد نیاز باهم حرف می‌زنند.

بچه‌های امروز با استفاده از برنامه‌های موبایل یا تبلت‌شان خانه‌ای می‌سازند، برای آن میلمان انتخاب می‌کنند و در باغچه‌اش گل می‌کارند. نوزادی را به سرپرستی می‌پذیرند و هر روز به او آب و غذا می‌دهند تا بزرگ شود. این خانه‌ها و بچه‌ها و گل‌ها واقعی نیستند، دوستی‌ها و پیشامدهای مجازی هم همین‌طور.

من هم یکی از این بازی‌ها در تلفن همراهم دارم که در آن باغ بزرگی را اداره می‌کنم و وسایل مورد نیاز خانه را با پول به‌دست‌آمده از امتیازات بازی می‌خرم. روزی در کنار پنجره نشسته بودم و بازی می‌کردم. ناگهان چشمم به حیاط و باغچه کوچکی افتاد که پدر و مادرم محصولات مختلفی در آن‌جا به‌عمل می‌آورند. در فکر فرو رفتم و از خود پرسیدم که من چقدر باغبانی بلدم؟ هیچ!

چرا هیچ‌وقت نخواسته‌ام لذتی را که از انجام بازی باغبانی می‌برم، در دنیای واقعی تجربه کنم؟ چرا کنار دست پدر و مادرم نایستاده و رمز و راز کار را از آن‌ها یاد نگرفته‌ام؟ برداشت محصولات خانگی واقعی لذت‌بخش‌تر است یا رسیدگی به یک مشت نقاشی سب و گلابی؟!

این تفاوت دنیای دیروز و امروز است که باید حواسمان به آن باشد تا مبادا در تنداب زندگی ماشینی، یادمان برود که محصولات باغچه‌های کوچک خانه‌هایمان چه مزه‌ای داشت و در دست‌های مهربان پدران و مادرانمان چه جریان گرمی از زندگی بود!

تماشاخانه

● زندگی چیزی نیست که لب طاقچه عادت از یاد من و تو برود.

سهراب سپهری

ضمیمه جامعه روزنامه اطلاعات هر دوشنبه منتشر می‌شود. از مطالب، پیشنهادها و انتقادات شما استقبال می‌کنیم. Email:jameettelaat@gmail.com تلفن: ۳۹۹۹۳۲۱۰

قانون طلایی

● مرضیه سلیمانی

صحبت از یک قرن و دوقرن نیست. قضیه به خیلی پیش تر از این ها برمی گردد. احتمالاً از همان روزهایی که نیاکان ما با یک تکه استخوان مشغول نقاشی کردن بر دیواره غارها بودند، این مفهوم را در نظر داشتند اما فرمول بندی و تدوین آن البته به روزگاران متأخرتر تعلق دارد.

این قاعده از همان آغازین روزها، در فرهنگ های مختلف جهان به شکل های مختلف بیان شده و در تمامی ادیان مورد تأیید است؛ توگویی به طور فطری و ذاتی در طبیعت انسان و نظام درونی تصمیم گیرنده اخلاقی بشر وجود دارد. اما نخستین کسی که رسماً به آموزش و ترویج آن پرداخت، کنفوسیوس بود. به موازات او - و به ویژه در عصر محوری - آموزگاران و پیامبران بزرگ تاریخ، بنیان اصول و ارزش های اخلاقی را بر شالوده همین قاعده استوار کردند. تا این که در قرن ۱۷ یا ۱۸ در اروپا و در زبان انگلیسی صاحب نام و عنوانی خاص شد و به تدریج - پس از جنگ جهانی اول - به بقیه زبان ها راه یافت.

«قاعده زرین» یا «قانون طلایی» یک اصل اخلاقی است؛ یک قانون منحصر به فرد و به ظاهر ساده که از هر زبان که می شنویم، بازهم نامکرر است؛ با دیگران همان گونه رفتار کن که دوست داری با تو چنان رفتار شود. یا آنچه برای خود نمی پسندی، برای دیگران نیز مپسند. در روزگار کنفوسیوس، پیامدهای این اصل آموزشی در عرصه سیاست بسیار عظیم بود، چون هجوم به قلمرو دیگران را غیر ممکن می ساخت و هیچ حاکمی دوست نمی داشت که این اتفاق برای قلمرو خودش هم رخ دهد. در ساخت اخلاق فردی و عدالت اجتماعی نیز کارکردهای قدرتمندی داشت. کنفوسیوس به زیگونگ - شاگرد کوشا و پرسشگرش - توضیح می دهد: «کاملاً ساده است. خود تو خواهان درجه و مقامی، پس به دیگران کمک کن که به درجه و مقام برسند. می خواهی که امتیازات و محاسنت به شمار آیند، پس به دیگران کمک کن که شایستگی هایشان به حساب بیاید.»

بنا بر آموزه های کنفوسیوس، نخستین مدرسه برای مشق قانون طلایی، خانواده بود اما استقرار و ترویج آن به خانواده منحصر نمی شد. از نظر او، هر فرد انسانی در مرکز مجموعه ای از دایره های متحدالمرکز به مرکزیت قانون طلایی قرار داشت و آن دایره ها دائماً در حال گسترش بودند. شیوه به کارگیری قانون هم تلاشی مادام العمر بود؛ تلاشی هرروزه و همه روزه که طی آن، آدمی اصلاً به پایان کار و نتیجه احتمالی فکر نمی کرد. تنها مهم بود که پای میان ره نهی و هیچ میرسی، بدین ترتیب و به تدریج، به ماورای محدوده های خودخواهی می رفتی. به گونه ای آگاهی دست می یافتی و زندگیات مشحون از حضور و خلسه می شد.

برای بودا اما قانون طلایی از همان آغاز یک معنی داشت. از نظر او اخلاقی زندگی کردن، یعنی برای دیگران زندگی کردن. بودا گفت کافی نیست که از یک تجربه دینی لذت ببریم بلکه پس از هر روشن بینی، پس از رسیدن به هر روشنگری، باید به کوچه و بازار برویم و دروازه های مهربانی را به روی همگان باز کنیم. باید هرچه در توان داریم انجام دهیم تا از درد و رنج دیگران بکاهیم. و این امر تنها هنگامی میسر خواهد شد که مهربانی محبت آمیز را در رفتار و تعامل با دیگران به کار گیریم. خشونت از هر نوع آن ممنوع است. نباید حشره ای را کشت. نباید نامهربانانه سخن گفت. دزدی ممنوع است. برداشتن غذای دیگری به هنگام گرسنگی ممنوع است. باید همیشه به حقیقت سخن گفت و کلام حق را به جهت آرزوها و تمایلات فردی تغییر نداد. چرا؟ چون خود ما هم دوست نمی داریم با ما چنین کنند. و این ها همه باید به رفتار همیشگی و عادت ثانویه - و بلکه اولیه - تبدیل می شد. در آن صورت، شاگرد اجازه داشت یوگا کند. و گرنه حتی اجازه نمی یافت که به حالت یوگایی بنشیند. اما اگر چنین می کرد... اگر عمداً تلاش می کرد خودش را جای دیگران بگذارد... به هدف نهایی دست می یافت. و هدف نهایی نه «نیروانا» که رسیدن به آگاهی بود. این حسی منحصر به فرد، بی کمران، تعمیم پذیر و عظیم بود که با نفرت و بدبینی هیچ گونه قربانی نداشت. یکسره عشق بود و دوستی، احترام و مهربانی با همون. بودا معتقد بود که نفرت و حسد و ناسپاسی افق های دید ما را کوتاه می کنند و خلاقیت مان را محدود می سازند و در نهایت به موانعی تبدیل می شوند که بین ما و دیگران قرار گرفته اند تا بدان وسیله بتوانیم از خوشتن ترسان و نالایم و حریصمان محافظت کنیم. وقتی به قانون طلایی عمل کنیم و احساس دیگران را دقیقاً به مانند احساس خود در نظر بگیریم، پناهگاه هموعانمان خواهیم بود؛ استراحتگاه آنان. و خود نیز به خوشی و خلسه ناشی از این حس و این لذت دست خواهیم یافت.

ادیان توحیدی نیز به صراحت و تفصیل بر اهمیت قانون طلایی تأکید کرده اند. منابع تلمودی از حکیم هیلل - خاخام بلندپایه یهودی - نقل می کنند که مشرکی نزد او رفت و به وی گفت اگر در حالی که بر روی یک پای خود ایستاده، کل تورات را بخواند، به دین یهود درمی آید. هیلل پاسخ داد: آنچه برای خودت نفرت انگیز است با دیگران مکن. کل تورات همین است و بقیه چیزی نیست مگر تفسیر.

می توان گفت از نظر هیلل آموزه هایی همچون خلقت جهان، تبعید از مصر، ۶۱۳ فرمان تورات و غیره، همه تفسیری هستند بر قانون طلایی. آکیوا - ربی بزرگ یهودی که در سال ۱۳۵ میلادی به دست رومیان اعدام شد - نیز معتقد بود که بزرگ ترین اصل تورات این عبارت است: «همنوع را مانند خودت دوست بدار». آن ها برای تعامل مهربانانه با همنوع چنان اهمیتی قائل بودند که آن را همپایه با کفاره گناهان می دانستند؛ کفاره ای بسیار تأثیر گذارتر از قربانی معبد. اگر کسی مرتکب گناهی می شد، کافی بود که بی چشمداشتی به دیگران محبت کند. از آن هم آسان تر، تنها کافی بود که خودش را جای دیگران بگذارد.

نزد عیسی مسیح (ع) این نوع دوستی و مهربانی با دیگران باز هم افزون تر می شود. در انجیل متی ۱۲:۷ و انجیل لوقا ۳۱:۶ آمده است: «با دیگران همان طور رفتار کنید که می خواهید آنان با شما رفتار کنند. این است [خلاصه] کتاب خداوند و نوشته های انبیاء». ملکوت خدا جایی بود که در آن همه کس - فقیر و غنی، تندرست و بیمار، زن و مرد - بر سر یک سفره حاضر می شدند.

عیسی می گفت شنیده اید که گفته شده است همونوع خود را محبت نما و با دشمن خود عداوت کن اما من به شما می گویم که دشمنان خود را محبت نمایند و برای هر کس که به شما جفا رساند، دعای خیر کنید، زیرا که خداوند آفتاب خود را بر بدان و نیکان طالع می سازد و باران

نداشتند و انتقام را به خدا واگذار می کردند. آنها مصداق کامل و بارز این آیه قرآن بودند که: «مردان و زنان اهل صلح و دوستی، روی زمین فروتنانه راه می روند و چون نادانان ایشان را مخاطب سازند، سلیمانه پاسخ دهند.»

آیات زیر تنها نمونه هایی از توجه قرآن به قاعده زرین است: «وای بر کم فروشان: آنان که وقتی برای خود پیمانه می کنند، حق خود را به طور کامل می گیرند. اما هنگامی که می خواهند برای دیگران پیمانه یا وزن کنند، کم می گذارند! آیا آن ها گمان نمی کنند که برانگیخته می شوند، در روزی بزرگ که مردم در پیشگاه پروردگار جهانیان می ایستند؟»

«به یتیمان و مستمندان روزی دهید و با آنان به طور شایسته سخن بگویید! کسانی که اگر فرزندان ناتوانی از خود به یادگار بگذارند از آینده آنان می ترسند، باید (از ستم درباره یتیمان مردم) بترسند! بنابراین از خداوند پروا کنند و استوار سخن گویند.»

«ای کسانی که ایمان آورده اید! از قسمت های پاکیزه اموالی که به دست آورده اید انفاق کنید و برای انفاق به سراغ قسمت های نامرغوب آن نروید، که اگر آن را به خودتان می دادند جز با چشم پوشی و بی میلی نمی پذیرفتید.»

در احادیث و روایات اسلامی نیز قانون طلایی به شکل های مختلفی بیان شده است. در جایی می خوانیم: شخصی از پیامبر اسلام پرسید ای فرستاده خدا! کاری به من یاد ده که میان آن کردار و بهشت فاصله ای نباشد. پیامبر فرمود خشم بگیر و از مردم چیزی طلب مکن و نیز برای مردم بپسند آنچه را برای خود می پسندی. همچنین عرب بادیه نشینی نزد پیامبر آمد، رکاب شتر پیامبر را گرفت و گفت: ای رسول خدا، چیزی به من یاد ده که به موسیله آن وارد بهشت شوم! پیامبر

فرمود آنچه را که دوست داری دیگر مردمان نسبت به تو روا دارند، تو نیز همان را نسبت به آنان روا دار و آنچه را که ناپسند می داری دیگر مردمان نسبت به تو انجام دهند، تو نیز آن را در حق آنان انجام مده. حال، رکاب شتر را رها کن!

پیامبر اسلام در نصیحتی به علی بن ابی طالب گفت: ای علی! هر چه برای خود نمی پسندی برای دیگری مپسند، و آنچه برای خود می خواهی برای دیگران هم بخواه؛ در این صورت در قضاوت خویش دادگر و در دادگری ات یکسان نگر خواهی بود و اهل آسمان تو را دوست خواهند داشت و در سینه اهل زمین به محبت جای خواهی گرفت. این سفارش مرا - به خواست خدا - به خاطر سپار.

علی (ع) هم در سفارش به فرزندش گفت: ای پسر من! توصیه ام را دریاب، و نفس خود را ترازو و مقیاس میان خود و دیگران قرار ده. پس آنچه را که برای خود دوست داری برای دیگران نیز دوست بدار و آنچه را که برای خود خوش نمی داری، برای دیگران هم خوش مدار؛ ستم روا مدار، آن گونه که دوست نداری به تو ستم شود؛ نیکی کن، آن گونه که دوست داری به تو نیکی کنند؛ آنچه را که برای دیگران زشت می داری برای خود نیز زشت بشمار و چیزی را برای مردم بپسند که برای خود می پسندی؛ چیزی را که نمی دانی مگو، بلکه همه چیزهایی که می دانی را مگو؛ از مواردی که دوست نداری که در مورد تو گفته شود. و در جایی دیگر گفته است: برای ادب کردن خود همین بس که آنچه را که از دیگری بد می داری، از آن اجتناب نمایی؛ برادر مؤمن همان حق را بر تو دارد که تو بر او داری.

را بر عادلان و ظالمان می بارند. او معتقد بود نیکی به جای نیکی کار چندان مهم و شاقی نیست. و هر گاه فقط برادران خود را سلام گویند، کار بزرگی انجام نداده اید. باید کامل باشید. دوستی و مهر رنگ و اندازه نمی شناسد. و در یک کلام، با دوستان مروت، با دشمنان مدارا. «پولس رسول»، قدیمی ترین نویسنده بازمانده مسیحی نیز بر همان جاده پای نهاده بود. می گفت همواره دیگران را از خود بهتر بدانید. خودمحوری را کنار بگذارید. اول به فکر منافع خود نباشید. اگر به زبان انسان ها و فرشتگان سخن گویم ولی محبت نداشته باشم، همچون سنج فغان کننده خواهیم بود. اگر علم و ایمانم کامل باشد و قدرت جابه جایی کوه ها را داشته باشم ولی محبت نداشته باشم، هیچ هستم. اگر جمیع اموال مرا صدقه دهم و بدن خود را بسپارم تا سوخته شود ولی محبت نداشته باشم، هیچ سود نمی برم.

اما با اسلام و در اسلام بود که قانون طلایی به نقطه اوج خود رسید. از همان روزهای نخست، مخالفت با خشونت قبیله گرایی به مشخصه اصلی اسلام تبدیل شد. آیات وحی، همچون پیام های غیبی هوشمندانه از محبت و برادری و شفقت سخن می گفت و به موازات آن پیامبر بزرگوار اسلام نیز آموزه دوستی با همون را برای پیروانش موعظه می کرد. می فرمود: مؤمن نیست کسی از شما مگر آنچه را که برای خود می خواهد، برای همسایه اش نیز بخواهد.

قرآن تعصب قبیله ای را با حلم جایگزین کرد. مسلمانان حلیم و صبور بودند. شککیا و مهربان بودند. در زجر آورترین شرایط، به جای بیرون ریختن خشم خود، آرام و صبور باقی می ماندند. رغبتی به تلافی

ندا زمان فشمی

پوران خانم، زنی در آستانه هفتاد سالگی، می‌گوید که نزدیک پنجاه سال است که ازدواج کرده و در همه این سال‌ها، حتی یک روز هم احساس خوشبختی نداشته است. او با اندوه فراوان ماجرای ازدواجش را تعریف می‌کند، و از همه کسانی که نقشی در سال‌ها رنج و مصیبت او داشته‌اند، طلبکار است. انگار که دنیا به او یک خوشبختی به‌دکار بود و هیچ‌وقت این دین را ادا نکرد.

وی می‌گوید از چهارده سالگی به نامزدی حسین درآمد و تا شانزده سالگی که به خانه بخت رفت، حتی یک بار هم خانواده به او فرصت ندادند تا با حسین حرف بزند. می‌گوید: «تا روز عقد حتی به درستی قیافه حسین را هم ندیده بودم. شاید اگر باهم حرف می‌زدیم، متوجه می‌شدیم که به درد هم نمی‌خوریم و همان‌جا همه چیز تمام می‌شد و ما مجبور نبودیم پنجاه سال همدیگر را تحمل کنیم و فرزندانمان طعم فقر و خشونت را نمی‌چشیدند.» پوران معتقد است پدرش، مسبب یک عمر زندگی تلخی است که او پشت سر گذاشته است. او می‌گوید «پدرم اعتقاد داشت که دختر نباید تا قبل از ازدواج با نامحرم حرف بزند. وظیفه پدر و مادر است که برای دخترشان همسر انتخاب کنند و خود دختر نباید هیچ نقشی در این فرایند داشته باشد. آن‌وقت‌ها می‌گفتند دختر خوب، دختری است ساکت که مطیع امر پدرش باشد و خلاف اعتقادات او، عملی انجام ندهد. من جرأت نداشتم به پدرم بگویم که نمی‌خواهم با کسی که نمی‌شناسمش ازدواج کنم به همین خاطر سعی کردم با پدرم یانی مادر و سایر زنان فامیل حرفم را به گوش پدر برسانم. اما حتی

- اخلاق اجتماعی در سه سطح قابل طرح است:**

احترام به خود (سطح خُرد)

احترام به دیگری خاص (سطح میانه)

احترام به دیگری عام (سطح کلان)

- امروز به خانواده‌ها می‌بینیم که نگاه مرد به زن، یک نگاه لذت‌جویانه و ابزار گراییانه است و ردپای این نگاه را در توجیه چندهمسری هم می‌بینیم**

- هیچ رفتار غیراخلاقی و خشونت‌ورزانه‌ای، حتی در خردترین گروه و اجتماع محلی، بی‌اهمیت نیست، در واقع، مشت نمونه خروار است**

- در جامعه ما مفاهیم اخلاق اجتماعی مغشوش و درهم شده و بد اخلاقی‌ها جنبه فراگیر پیدا کرده‌اند تا حدی که می‌گوییم گسست اجتماعی رخ داده است، امروز در جامعه ما، بی‌اعتمادی و خشونت حرف اول را می‌زند**

مادر هم خواست من را نوعی بی‌جایی و بی‌آبرویی تلقی می‌کرد و هر گز نخواست حرف دل را بشنود.»

سرنوشت عباس آقا هم با سرنوشت پوران خانم چندان متفاوت نیست. او هم مردی هفتاد و چند ساله است که برخلاف میل باطنی و با دستور پدر، با زنی ازدواج کرد که اصلا دوستش نداشت. حتی گفته شده که شب ازدواجش چند ساعتی از مجلس عروسی فرار کرد ولی در نهایت، تلاش‌هایش برای ابراز مخالفت با حکم پدر به جایی نرسید چرا که همه اعضای جامعه کوچکش، مخالفت او با حکم پدر را نوعی باغی‌گری می‌پنداشتند و با همه توان، در برابر این باغی‌گری ایستادند تا هر آنچه اراده پدر است، اتفاق بیافتد.

هم پوران خانم و هم عباس آقا هیچ کدام فکر نمی‌کردند که پدر و مادرشان آدم‌های بدی هستند. آنها صرفاً خود را قربانی اعتقاداتی می‌دانستند که آن روزها، تعیین‌کننده هنجارها و ارزش‌های اخلاقی جامعه بودند. آن روزها اطاعت از پدر، مهم‌ترین رکن زیست اخلاقی بود و حکم اخلاقی پدر هم، حکمی برگرفته از نظام اعتقادی‌اش به‌شمار می‌آمد نه از بطن جامعه. مشکل آن بود که آنچه برای آن دو جوان ارزش به‌حساب می‌آمد و برای داشتنش می‌جنگیدند، از نظر بزرگترها ضد ارزش و ناهنجاری تلقی می‌شد.

این تعارض ارزشی هنوز هم در زندگی ما نمودهایی دارد. روزگاری بود که من اگر می‌خواستم رفیق دلسوز و همراهی باشم، مدام با طرح پرسش‌های شخصی، به حريم خصوصی دوستانم سرک می‌کشیدم مبادا که غمی، گوشه‌ای دلشان پنهان شده باشد و من از آن غافل باشم. اما امروز، محبت را به دوستانم با فاصله

گرفتن از آنها و کمتر پرسیدن درباره زندگی خصوصیشان نشان می‌دهم، مبادا که به خاطر سرک کشیدن‌های من، خاطرشان آزرده شود.

روزگاری نه‌چندان دور، ما خیلی بیشتر از حالا به اقوام و دوستانمان سر می‌زدیم و چه‌بسا ضرورتی حس نمی‌کردیم که از قبل به آنها اطلاع دهیم که به دیدارشان خواهیم رفت. اما امروز محبت یعنی احترام به آرامش و آسایش طرف مقابل، یعنی آن که زیاد مزاحمش نشویم و هر گز بدون اطلاع قبلی، به دیدارش نرویم.

شاید تا همین چند سال قبل، بی‌معرفتی به معنای تنها گذاشتن دوستان در هنگام سختی‌ها و مشکلات بود اما امروز حتی لایک نکردن پست اینستاگرامی یک دوست هم می‌تواند جلوه‌ای از بی‌معرفتی باشد. به این ترتیب می‌بینیم که حتی کنش‌های ما در فضای مجازی هم بار اخلاقی پیدا می‌کنند و می‌توانند ما را وارد بستر اخلاقی پیچیده‌ای کنند که با بستر اخلاقی سنتی گذشته متفاوت است و نمی‌توان درباره خوبی و بدی آن حکم قطعی صادر کرد. خیلی از ما امروز با چالش راه دادن یا ندادن اقوام و آشنایان در صفحات مجازی خود روبه‌رو هستیم. از طرفی، اقواممان را دوست داریم و برایشان احترام قائلیم، ولی دوست نداریم در صفحه اینستاگرامان حضور و همه فعالیت‌هایمان را تحت کنترل داشته باشند؛ از طرف دیگر، می‌دانیم که اگر اجازه ندهیم در صفحه ما حضور داشته باشند، عملمان به بی‌احترامی و بی‌ادبی تعبیر می‌شود. این در حالی است که خودمان، متقابلاً انتظار نداریم که دختر در صفحات شخصی اقوام حضور داشته باشیم و احترام را در حفظ حريم خصوصیشان ابراز می‌کنیم.

این تفاوت دیدگاه و آشفته‌گی ارزشی، چنین پرسشی را به ذهن متبادر می‌کند که آیا ارزش‌های اخلاقی ما دچار تغییر و تحول شده‌اند؟ آیا ما فضایل اخلاقی گذشته را از بین برده‌ایم؟ آیا جامعه ما در دوره زوال اخلاقی بسر می‌برد؟ اگر از نگاه یک فیلسوف اخلاق به ماجرا نگاه کنیم، خواهیم گفت که فضایل از بین نرفته‌اند بلکه جلوه تازه‌ای پیدا کرده‌اند. مثلاً در گذشته، تواضع به معنای سخن نگفتن از دستاوردها و موفقیت‌های شخصی بود اما امروز، این برداشت از تواضع، به خاکساری و بی‌عرضگی تعبیر می‌شود. آدم موفق کسی است که بتواند مهارت‌ها و توانایی‌های خود را به‌خوبی ارائه کند تا فرصت زندگی بهتر را از خود دریغ نکرده باشد.

این تغییرات چالش‌هایی را در سطح اجتماعی به همراه داشته است، چرا که ما با جامعه‌ای مواجه هستیم که تکلیف ارزش در ضد ارزش در آن به‌خوبی مشخص نیست. آنچه از نگاه من ارزشمند تلقی می‌شود ممکن است در نگاه والدینم ناهنجاری باشد و برعکس. بسیاری از رفتارهای ما از جانب گروه‌هایی از جامعه تنقیح می‌شوند در حالی که عده‌ای دیگر آنها را تحسین می‌کنند. باید بدانیم ریشه این دوگانگی و سردرگمی کجاست.

بدین منظور با دکتر احمد بخارایی، جامعه‌شناس و استاد دانشگاه، به گفتگو نشستیم. ایشان معتقدند برای آن که پدیده‌ای را ارزیابی کنیم، می‌توانیم آن را از انتها به ابتدا بررسی کنیم، یعنی به جای نگاه مفهومی و محتوایی، از مصادیق و خروجی‌های آن شروع کرده و به سمت مفهوم و محتوا برویم. منظور از این نگاه از انتها به ابتدا، نگاهی کارکردگرایانه است؛ یعنی کارکرد پدیده‌ها را بررسی کنیم؛ در این صورت، اگر پدیده‌ای کارکرد خود را به درستی داشته باشد، می‌توان گفت مصادیق

و خروجی‌های قابل دفاعی دارد. به همین اعتبار، می‌توان به جلوه‌های اخلاق اجتماعی نگاه کرده و ببینیم بر اساس این مدل از ارزیابی، آیا اخلاق اجتماعی ما در وضعیت مطلوبی قرار دارد یا نه و اگر این‌طور نیست، علت کجاست.

فردی که عزت نفس ندارد ریاکارانه رفتار می‌کند
بخارایی گفت: من تحلیلی از اخلاق ارائه می‌کنم که در آن برای اخلاق اجتماعی سه مؤلفه قائل شده‌ام: مؤلفه اول، در سطح خرد، خودفرد است. اخلاق در رابطه فرد با خودش، عبارت است از داشتن عزت‌نفس، یعنی احترام گذاشتن به خود. در این سطح، اگر کسی به خودش احترام گذاشت، می‌توان گفت اخلاق بهنجاری دارد و به واقعیت دست پیدا کرده است و همین عزت‌نفس، در سطح اجتماعی هم متبلور می‌شود؛ یعنی فرد احساس فاعلیت پیدا می‌کند. حسن می‌کند مختار است و مسئولیت اعمالش را می‌پذیرد. اما اگر عزت‌نفس در سطح خرد در فرد شکل نگیرد و فرد احساس کند مغفول و مجبور است نه فاعل و مختار، تبدیل می‌شود به کسی که مقلد است و بر اساس عادت‌واره رفتار می‌کند. چنین شخصی وقتی با موانع مواجه می‌شود، چون احساس فاعلیت و عزت‌نفس ندارد، ریاکارانه رفتار می‌کند؛ رفتاری که هر مکتب، دین، اخلاق و فرهنگي برجسی روی آن می‌گذارد، ذیلست، بد اخلاقی، زشتی و غیره. خروجی این نبود عزت‌نفس در فرد، می‌تواند بنیان‌های جامعه را متحول کند چرا که فرد وقتی ریاکار است تلاش

دوشنبه ۲۷ آبان ۱۳۹۸- سال نود و چهارم - شماره ۲۷۴۲۷

گفتگو با دکتر احمد بخارایی – جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

ریشه‌های بی‌اخلاقی اجتماعی

می‌کند آنچه را که نیست، نشان دهد. اگر تک افراد جامعه این‌گونه باشند، این جامعه رو به زوال خواهد رفت.

احترام نگذاشتن به دیگری خاص، لذت جویی و منفعت‌طلبی به همراه دارد

مؤلفه دوم در تحلیل من، در سطح میانه، احترام به دیگری خاص است. این دیگری خاص، یعنی اعضای خانواده و افراد نزدیک به ما، مثل دوستان و اعضای گروه‌هایی که عضوشان هستیم. در این سطح، فرد باید بتواند تعریفی از خودش، در میان دیگران خاص، داشته باشد و خود را در بین گروه ببیند و هنجارهایش را از گروه بگیرد. اگر این حالت برقرار باشد، فرد نسبت به دیگران خاص کمتر خشونت‌ورزی می‌کند و لذت‌جویی از آنها، هدف اولش نخواهد بود. اما اگر احترام به دیگری خاص حتی ممکن است سراغ طبیعت هم بروند و از آن در جهت منافع خود بهره‌برداری کنند. پس می‌بینیم که علاوه بر آن که به لحاظ زمانی آدم‌هایی که هنوز ندیدیمشان شامل دیگری عام می‌شوند، به لحاظ جغرافیایی، حتی محیط‌زیست هم مصادقی از دیگری عام است. پس دایره اخلاق اجتماعی، بسیار وسیع است.

مدل بی‌اخلاقی یا خشونت‌ی در جامعه را نمی‌توان یک مسأله کوچک یا بی‌اهمیت اسرود در خانواده‌ها می‌بینیم که نگاه مرد به زن، یک نگاه لذت‌جویانه و ابزار گرایانه است. ردپای این نگاه را در توجیه چندهمسری هم می‌بینیم. آدم (مرد) خودخواه است و چند همسر می‌خواهد و برایش توجیه هم می‌آورد. خشونت‌ورزی هم، چه در خانواده و چه در خرده‌فرهنگ‌ها، همین‌جا قابل ردیابی است. آدم‌ها به دیگری خاص

منفعت‌طلب، همان‌طور که در خیابان حق عبور را به خود می‌دهد، با محیط‌زیست هم همین کار را می‌کند، در خانه هم خودخواه است و به همین ترتیب در همه سطوح، رفتاری ناپهنجار دارد. هیچ رفتار غیراخلاقی و خشونت‌ورزانه‌ای، حتی در خردترین گروه و اجتماع محلی، بی‌اهمیت نیست. در واقع، مشت نمونه خروار است. دکتر بخارایی در خصوص وضعیت جامعه ایرانی افزود: اگر بخواهیم وضعیت اخلاق اجتماعی را در جامعه خودمان واکاوی کنیم، باید کمی قبل‌تر چند نکته را مدنظر داشته باشیم، ما در حوزه اخلاق اجتماعی به‌طور خاص، یک «اخلاق اجتماعی» (Social Ethics) داریم و یک «اخلاقیات اجتماعی» (Social Morality). تفاوت این دو بسیار ظریف است.

اخلاقیات اجتماعی، امری فردی و از جنس اعتقاد است
اخلاقیات اجتماعی یک‌سری اصول هستند که خمیرمایه آنها، عادت است. این عادت، رفتاری است که در بستر تاریخی غلطیده و همواره تکرار شده و جای شهیه‌ای هم نداشته است. مثل سبک لباس پوشیدن ما که مثل هم است و بر اثر تکرار و عادت به این صورت درآمد است و کارکرد خاص خود را دارد و محل مناقشه هم نیست، حوزه این اخلاقیات، درونی و فردی است (یعنی حوزه خصوصی در برابر عمومی) و منشأ آن باورهای ماست؛ به همین علت، این اخلاقیات، از جنس اعتقادات هستند.

اخلاق اجتماعی، قوانین عمومی و از جنس التزام است
در مقابل، «اخلاق اجتماعی» خمیرمایه‌اش قاعده است نه عادت و به همین علت، اخلاقی بیرونی و عمومی است نه خصوصی (مثلاً رعایت قوانین، اخلاق اجتماعی است اما شیوه همسرگزینی در طبقه اخلاقیات قرار می‌گیرد). منشأ این اخلاق، جامعه است نه باور شخصی و جنس آن، گرایش و التزام است نه اعتقاد. مثلاً یک مسیحی در جامعه مسلمان، گرایش پیدا می‌کند که حجاب را رعایت کند هرچند که به آن اعتقاد ندارد.

در جامعه ما بین «اخلاق اجتماعی» و «اخلاقیات اجتماعی» جابه‌جایی رخ داده است

اماد در جامعه ما اتفاقی که افتاده آن است که یک جابه‌جایی بین «اخلاق اجتماعی» و «اخلاقیات اجتماعی» صورت گرفته است. به همین علت، مفاهیم اخلاق اجتماعی ما مغشوش و درهم شده و بد اخلاقی‌ها جنبه فراگیر پیدا کرده‌اند؛ تا حدی که می‌گوییم گسست اجتماعی رخ داده است. امروز در جامعه ما، بی‌اعتمادی و خشونت حرف اول را می‌زند.

علت این گسست آن است که اخلاقیات اجتماعی، خود را در سطح اخلاق اجتماعی ارائه و تحمیل می‌کند و از عرصه خصوصی، به حوزه عمومی و بیرونی سرک می‌کشد. به این ترتیب، جامعه‌ای داریم که در آن باورها، به عنوان الزامات جامعه ارائه می‌شوند و اعتقادات را، به عنوان گرایش عمومی جامعه جا می‌زنند. این یعنی خالی شدن اصول از معنا و مفهوم. مثل کسی که جغرافیا خوانده و ادعای پزشکی دارد و بر اساس تجربه، چیزهایی هم از پزشکی سردر می‌آورد. شاید ظاهراً به‌نظر برسد که در حال درمان بیمار است ولی نتیجه عملش، مرگ بیمار است.

این جابه‌جایی در جامعه ما حتی در سلسله نیازهای «مازلو» هم قابل ردیابی است. مازلو یک سلسله نیازها را تعریف کرده بود که از سطوح اولیه آغاز می‌شد و در مرحله پنجم، همزمان با شکوفایی افراد، جامعه اخلاق‌مند و منظمی به‌دست می‌آمد که در آن، همه بر قانون اخلاقی، التزام اجتماعی دارند.

این ریشه مشکلات اخلاقی امروز ما در سطح اجتماعی است. ما قبل از این که بد اخلاقی‌ها را در سطح خرد بررسی کنیم، باید بدانیم ریشه آن در سطح کلان، کجاست. مسأله کلان جامعه امروز ما این نیست که مثلاً مردی به همسرش احترام نمی‌گذارد. این مصادیق بی‌احترامی و بی‌اخلاقی، سطوح خرد مشکل امروز ما هستند. این سطوح خرد، چندمین حلقه از سلسله حلقه‌های به‌هم پیوسته این مشکل هستند. قبل از این که به این حلقه‌های پایانی بپردازیم، باید مشکلات را در سطح کلان ببینیم و برایش فکری کنیم. بد اخلاقی‌های امروز ما در جامعه در سطح کلان هستند.

سه پدیده نفاق اخلاقی، کفر اخلاقی و عصیان اخلاقی، انسجام اجتماعی را مخدوش می‌کند

وقتی می‌بینیم که خروجی‌های الگوهای رفتاری ما کارکرد دارند و انسجام اجتماعی ایجاد می‌کند و به تبع آن، ناهنجاری‌ها و اخلاق سستی‌ها کم می‌شود، می‌گوییم ایمان اخلاق داریم. سه پدیده در مقابل این ایمان اخلاقی وجود دارند که آن را مخدوش می‌کنند: نفاق اخلاقی، کفر اخلاقی و عصیان اخلاقی. نفاق اخلاقی جایی است که ما چیزی را می‌گوییم و به آن عمل نمی‌کنیم. کفر اخلاقی جایی است که چیزی را نه می‌گوییم و به آن عمل می‌کنیم و در نهایت، عصیان اخلاقی جایی است که ما چیزی را نمی‌گوییم و عمل ضد آن را انجام می‌دهیم. مثلاً در خصوص نفاق اخلاقی می‌توان گفت ما می‌گوییم انقلاب داریم برای یاری مستضعفان و رفع تبعیض‌های طبقاتی که عامل ناهنجاری‌هاست ولی به آن عمل نمی‌کنیم. درباره کفر اخلاقی مثلاً نمی‌گوییم که آمده‌ایم تبعیض‌های

جنسیتی را برطرف کنیم و به آن عمل هم نمی‌کنیم و همان‌طور که می‌دانیم، این موضوع تبعات منفی زیادی دارد. در عصیان اخلاقی ما نمی‌گوییم که آمده‌ایم جاذبه اجتماعی ایجاد کنیم و درست کاری می‌کنیم که دافعه ایجاد کند و آدم‌ها از جامعه دفع شوند. ما آدم‌ها را فراری می‌دهیم. به همین علت است که در زمینه فرار مغزها رتبه اول جهان را داریم. امروز بیش از هفت میلیون ایرانی خارج از کشور زندگی می‌کنند که با توجه به افزایش جمعیت ما از دهه پنجاه تا کنون، می‌توان گفت جمعیت مهاجر ما +۱۴۰ برابر شده است.

مدیریت کلان جامعه مسؤول بی‌اخلاقی‌ها است

اکنون پرسش آن است که چه کسی مرتکب این سه پدیده منفی می‌شود؟ قطعاً کار من و شما و کارمند و کارگر نیست چون همه ما تابع هستیم. این کار کسانی است که سیاست‌گذاری کلان می‌کنند. ما الان در قرن ۲۱ می‌دانیم که نظام‌های سیاسی، فرهنگ‌ساز هستند. اخلاق زیرمجموعه فرهنگ است و درباره الگوها بحث می‌کند. نظام‌های اجتماعی الگوها را به‌روز و اصلاح می‌کنند.

اگر جامعه‌ای به یکی از این سه نوع بی‌اخلاقی دچار شد، یعنی مدیریت کلان آن جامعه درست نبوده است. این بی‌اخلاقی‌ها خود را در آموزش و پرورش، آموزش عالی، ادارات، نظام مالیاتی، رسانه و غیره بازتولید می‌کنند. همین می‌شود که رسانه ما یک رسانه انتحاری است که رقابت در آن وجود ندارد؛ درست‌مثل برکه‌ای که آب در آن ساکن است و به‌تدریج می‌گندد.

- ما قبل از این که بد اخلاقی‌ها را در سطح خرد بررسی کنیم،**

- جامعه‌ای داریم که در آن باورها به عنوان الزامات جامعه**

ارائه می‌شوند و اعتقادات را به‌عنوان گرایش عمومی

جامعه جا می‌زند

- نفاق اخلاقی جایی است که ما چیزی را می‌گوییم و به آن عمل نمی‌کنیم، کفر اخلاقی جایی است که چیزی را نه می‌گوییم و نه به آن عمل می‌کنیم و در نهایت، عصیان اخلاقی جایی است که ما چیزی را نمی‌گوییم و عمل ضد آن را انجام می‌دهیم**

- در جامعه‌ای که در آن اخلاقیات اجتماعی، جای اخلاق اجتماعی را گرفته و باورها و اعتقادات، به‌عنوان قوانین و الزامات ارائه می‌شوند، چندهمسری به یک پرسش تبدیل می‌شود**

پدیده چند همسری باز تولید همین بی‌اخلاقی‌ها است
این بی‌اخلاقی در سطح خرد هم قابل ردیابی است. در خانواده‌ها ما با خشونت و توزیع نابرابر نقش‌ها مواجه هستیم. چندهمسری هم بازتولید همین بی‌اخلاقی است. اصلاً مسأله اصلی آن است که در چه جامعه‌ای پدیده چند همسری مطرح شده و تبدیل به یک پرسش می‌شود؟ در جامعه‌ای که در آن اخلاقیات اجتماعی، جای اخلاق اجتماعی را گرفته و باورها و اعتقادات، به‌عنوان قوانین و الزامات ارائه می‌شوند. در چنین جامعه‌ای است که کارکرد خانواده به درستی رخ نمی‌دهد و به تبع آن، از هر سه ازواج، یکی به طلاق می‌انجامد.

در جامعه ما به دلیل دل آن اخلاقیات مانند هیولا خود را به جامعه تحمیل کرده‌اند، مفاهیم نتوانستند در قالب مصادق‌های جدید بازتولید شوند. مصادیق قدیمی هم فاقد کارکرد هستند. به همین علت جامعه با بحران مواجه است. ما امروز می‌بینیم که آدم‌ها عزت‌نفس ندارند، زیرا عزت‌نفس را بر اساس پارامترهای تعریف می‌کنند که در حوزه عمومی جواب نمی‌دهد. مثلاً من می‌خواهم به کارکرد خودم، مستقل از خدا، باور داشته باشم اما اخلاقیات اجتماعی مدام به من القا می‌کند که کارکردم را در رابطه‌ام با خدا تعریف کنم. یا مثلاً اخلاقیات جامعه شکلی از جاووزی را به من القا می‌کند که در ازدواج‌های امروزی پاسخگو نیست. من باید آموزش جنسی ببینم و اطلاعات و دانش کافی در این خصوص به‌دست آورم ولی شکل حیای القا شده از جانب اخلاقیات اجتماعی و اعتقادی، این نوع آموزش را بر نمی‌تابد. امروز می‌بینیم که جوانان امید به آینده ندارند. این یعنی در جامعه‌شناسی اخلاق، مفاهیم اخلاقی در جامعه جلوه ندارند چون مصادیق و جلوه‌های قدیمی، دیگر کارکرد ندارند و چون می‌خواهند خود را تحمیل کنند، اجازه‌رود جلوه‌ها و مصادیق جدید را نمی‌دهند. به همین علت ما با رفتارهای ضد اخلاقی اجتماعی مواجه هستیم و جامعه‌ای که منسجم و شکوفا باشد، نداریم.

ندا زمان فشمی

پوران خانم، زنی در آستانه هفتاد سالگی، می‌گوید که نزدیک پنجاه سال است که ازدواج کرده و در همه این سال‌ها، حتی یک روز هم احساس خوشبختی نداشته است. او با اندوه فراوان ماجرای ازدواجش را تعریف می‌کند، و از همه کسانی که نقشی در سال‌ها رنج و مصیبت او داشته‌اند، طلبکار است. انگار که دنیا به او یک خوشبختی به‌دکار بود و هیچ‌وقت این دین را ادا نکرد.

وی می‌گوید از چهارده سالگی به نامزدی حسین درآمد و تا شانزده سالگی که به خانه بخت رفت، حتی یک بار هم خانواده به او فرصت ندادند تا با حسین حرف بزند. می‌گوید: «تا روز عقد حتی به درستی قیافه حسین را هم ندیده بودم. شاید اگر باهم حرف می‌زدیم، متوجه می‌شدیم که به درد هم نمی‌خوریم و همان‌جا همه چیز تمام می‌شد و ما مجبور نبودیم پنجاه سال همدیگر را تحمل کنیم و فرزندانمان طعم فقر و خشونت را نمی‌چشیدند.» پوران معتقد است پدرش، مسبب یک عمر زندگی تلخی است که او پشت سر گذاشته است. او می‌گوید «پدرم اعتقاد داشت که دختر نباید تا قبل از ازدواج با نامحرم حرف بزند. وظیفه پدر و مادر است که برای دخترشان همسر انتخاب کنند و خود دختر نباید هیچ نقشی در این فرایند داشته باشد. آن‌وقت‌ها می‌گفتند دختر خوب، دختری است ساکت که مطیع امر پدرش باشد و خلاف اعتقادات او، عملی انجام ندهد. من جرأت نداشتم به پدرم بگویم که نمی‌خواهم با کسی که نمی‌شناسمش ازدواج کنم به همین خاطر سعی کردم با پدرمیانی مادر و سایر زنان فامیل حرفم را به گوش پدر برسانم. اما حتی

- اخلاق اجتماعی در سه سطح قابل طرح است:**

احترام به خود (سطح خُرد)

احترام به دیگری خاص (سطح میانه)

احترام به دیگری عام (سطح کلان)

- امروز به خانواده‌ها می‌بینیم که نگاه مرد به زن، یک نگاه لذت‌جویانه و ابزار گراییانه است و ردپای این نگاه را در توجیه چندهمسری هم می‌بینیم**

- هیچ رفتار غیراخلاقی و خشونت‌ورزانه‌ای، حتی در خردترین گروه و اجتماع محلی، بی‌اهمیت نیست، در واقع، مشت نمونه خروار است**

- در جامعه ما مفاهیم اخلاق اجتماعی مغشوش و درهم شده و بد اخلاقی‌ها جنبه فراگیر پیدا کرده‌اند تا حدی که می‌گوییم گسست اجتماعی رخ داده است، امروز در جامعه ما، بی‌اعتمادی و خشونت حرف اول را می‌زند**

مادر هم خواست من را نوعی بی‌جایی و بی‌آبرویی تلقی می‌کرد و هرگز نخواست حرف دل را بشنود.»

سرنوشت عباس آقا هم با سرنوشت پوران خانم چندان متفاوت نیست. او هم مردی هفتاد و چند ساله است که برخلاف میل باطنی و با دستور پدر، با زنی ازدواج کرد که اصلا دوستش نداشت. حتی گفته شده که شب ازدواجش چند ساعتی از مجلس عروسی فرار کرد ولی در نهایت، تلاش‌هایش برای ابراز مخالفت با حکم پدر به جایی نرسید چرا که همه اعضای جامعه کوچکش، مخالفت او با حکم پدر را نوعی باغی‌گری می‌پنداشتند و با همه توان، در برابر این باغی‌گری ایستادند تا هر آنچه اراده پدر است، اتفاق بیافتد.

هم پوران خانم و هم عباس آقا هیچ کدام فکر نمی‌کردند که پدر و مادرشان آدم‌های بدی هستند. آنها صرفاً خود را قربانی اعتقاداتی می‌دانستند که آن روزها، تعیین‌کننده هنجارها و ارزش‌های اخلاقی جامعه بودند. آن روزها اطاعت از پدر، مهم‌ترین رکن زیست اخلاقی بود و حکم اخلاقی پدر هم، حکمی برگرفته از نظام اعتقادی‌اش به‌شمار می‌آمد نه از بطن جامعه. مشکل آن بود که آنچه برای آن دو جوان ارزش به‌حساب می‌آمد و برای داشتنش می‌جنگیدند، از نظر بزرگترها ضد ارزش و ناهنجاری تلقی می‌شد.

این تعارض ارزشی هنوز هم در زندگی ما نمودهایی دارد. روزگاری بود که من اگر می‌خواستم رفیق دلسوز و همراهی باشم، مدام با طرح پرسش‌های شخصی، به حريم خصوصی دوستانم سرک می‌کشیدم مبادا که غمی، گوشه‌ای دلشان پنهان شده باشد و من از آن غافل باشم. اما امروز، محبت را به دوستانم با فاصله

گرفتن از آنها و کمتر پرسیدن درباره زندگی خصوصیشان نشان می‌دهم، مبادا که به خاطر سرک کشیدن‌های من، خاطرشان آزرده شود.

روزگاری نه‌چندان دور، ما خیلی بیشتر از حالا به اقوام و دوستانمان سر می‌زدیم و چه‌بسا ضرورتی حس نمی‌کردیم که از قبل به آنها اطلاع دهیم که به دیدارشان خواهیم رفت. اما امروز محبت یعنی احترام به آرامش و آسایش طرف مقابل، یعنی آن که زیاد مزاحمش نشویم و هرگز بدون اطلاع قبلی، به دیدارش نرویم.

شاید تا همین چند سال قبل، بی‌معرفتی به معنای تنها گذاشتن دوستان در هنگام سختی‌ها و مشکلات بود اما امروز حتی لایک نکردن پست اینستاگرامی یک دوست هم می‌تواند جلوه‌ای از بی‌معرفتی باشد. به این ترتیب می‌بینیم که حتی کنش‌های ما در فضای مجازی هم بار اخلاقی پیدا می‌کنند و می‌توانند ما را وارد بستر اخلاقی پیچیده‌ای کنند که با بستر اخلاقی سنتی گذشته متفاوت است و نمی‌توان درباره خوبی و بدی آن حکم قطعی صادر کرد. خیلی از ما امروز با چالش راه دادن یا ندادن اقوام و آشنایان در صفحات مجازی خود روبه‌رو هستیم. از طرفی، اقواممان را دوست داریم و برایشان احترام قائلیم، ولی دوست نداریم در صفحه اینستاگرامان حضور و همه فعالیت‌هایمان را تحت کنترل داشته باشند؛ از طرف دیگر، می‌دانیم که اگر اجازه ندهیم در صفحه ما حضور داشته باشند، عملمان به بی‌احترامی و بی‌ادبی تعبیر می‌شود. این در حالی است که خودمان، متقابلاً انتظار نداریم که دختر در صفحات شخصی اقوام حضور داشته باشیم و احترام را در حفظ حريم خصوصیشان ابراز می‌کنیم.

این تفاوت دیدگاه و آشفته‌گی ارزشی، چنین پرسشی را به ذهن متبادر می‌کند که آیا ارزش‌های اخلاقی ما دچار تغییر و تحول شده‌اند؟ آیا ما فضایل اخلاقی گذشته را از بین برده‌ایم؟ آیا جامعه ما در دوره زوال اخلاقی بسر می‌برد؟ اگر از نگاه یک فیلسوف اخلاق به ماجرا نگاه کنیم، خواهیم گفت که فضایل از بین نرفته‌اند بلکه جلوه تازه‌ای پیدا کرده‌اند. مثلاً در گذشته، تواضع به معنای سخن نگفتن از دستاوردها و موفقیت‌های شخصی بود اما امروز، این برداشت از تواضع، به خاکساری و بی‌عرضگی تعبیر می‌شود. آدم موفق کسی است که بتواند مهارت‌ها و توانایی‌های خود را به‌خوبی ارائه کند تا فرصت زندگی بهتر را از خود دریغ نکرده باشد.

این تغییرات چالش‌هایی را در سطح اجتماعی به همراه داشته است، چرا که ما با جامعه‌ای مواجه هستیم که تکلیف ارزش در ضد ارزش در آن به‌خوبی مشخص نیست. آنچه از نگاه من ارزشمند تلقی می‌شود ممکن است در نگاه والدینم ناهنجاری باشد و برعکس. بسیاری از رفتارهای ما از جانب گروه‌هایی از جامعه تنقیح می‌شوند در حالی که عده‌ای دیگر آنها را تحسین می‌کنند. باید بدانیم ریشه این دوگانگی و سردرگمی کجاست.

بدین منظور با دکتر احمد بخارایی، جامعه‌شناس و استاد دانشگاه، به گفتگو نشستیم. ایشان معتقدند برای آن که پدیده‌ای را ارزیابی کنیم، می‌توانیم آن را از انتها به ابتدا بررسی کنیم، یعنی به جای نگاه مفهومی و محتوایی، از مصادیق و خروجی‌های آن شروع کرده و به سمت مفهوم و محتوا برویم. منظور از این نگاه از انتها به ابتدا، نگاهی کارکردگرایانه است؛ یعنی کارکرد پدیده‌ها را بررسی کنیم؛ این صورت، اگر پدیده‌ای کارکرد خود را به درستی داشته باشد، می‌توان گفت مصادیق

و خروجی‌های قابل دفاعی دارد. به همین اعتبار، می‌توان به جلوه‌های اخلاق اجتماعی نگاه کرده و ببینیم بر اساس این مدل از ارزیابی، آیا اخلاق اجتماعی ما در وضعیت مطلوبی قرار دارد یا نه و اگر این‌طور نیست، علت کجاست.

فردی که عزت نفس ندارد ریاکارانه رفتار می‌کند
بخارایی گفت: من تحلیلی از اخلاق ارائه می‌کنم که در آن برای اخلاق اجتماعی سه مؤلفه قائل شده‌ام: مؤلفه اول، در سطح خرد، خودفرد است. اخلاق در رابطه فرد با خودش، عبارت است از داشتن عزت‌نفس، یعنی احترام گذاشتن به خود. در این سطح، اگر کسی به خودش احترام گذاشت، می‌توان گفت اخلاق بهنجاری دارد و به واقعیت دست پیدا کرده است و همین عزت‌نفس، در سطح اجتماعی هم متبلور می‌شود؛ یعنی فرد احساس فاعلیت پیدا می‌کند. حسن می‌کند مختار است و مسئولیت اعمالش را می‌پذیرد. اما اگر عزت‌نفس در سطح خرد در فرد شکل نگیرد و فرد احساس کند مغفول و مجبور است نه فاعل و مختار، تبدیل می‌شود به کسی که مقلد است و بر اساس عادت‌واره رفتار می‌کند. چنین شخصی وقتی با موانع مواجه می‌شود، چون احساس فاعلیت و عزت‌نفس ندارد، ریاکارانه رفتار می‌کند؛ رفتاری که هر مکتب، دین، اخلاق و فرهنگی برجسی روی آن می‌گذارد، ذیلت، بد اخلاقی، زشتی و غیره. خروجی این نبود عزت‌نفس در فرد، می‌تواند بنیان‌های جامعه را متحول کند چرا که فرد وقتی ریاکار است تلاش

دوشنبه ۲۷ آبان ۱۳۹۸- سال نود و چهارم - شماره ۲۷۴۲۷

گفتگو با دکتر احمد بخارایی – جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

ریشه‌های بی‌اخلاقی اجتماعی

می‌کند آنچه را که نیست، نشان دهد. اگر تک افراد جامعه این‌گونه باشند، این جامعه رو به زوال خواهد رفت.

احترام نگذاشتن به دیگری خاص، لذت جویی و منفعت‌طلبی به همراه دارد

مؤلفه دوم در تحلیل من، در سطح میانه، احترام به دیگری خاص است. این دیگری خاص، یعنی اعضای خانواده و افراد نزدیک به ما، مثل دوستان و اعضای گروه‌هایی که عضوشان هستیم. در این سطح، فرد باید بتواند تعریفی از خودش، در میان دیگران خاص، داشته باشد و خود را در بین گروه ببیند و هنجارهایش را از گروه بگیرد. اگر این حالت برقرار باشد، فرد نسبت به دیگران خاص کمتر خشونت‌ورزی می‌کند و لذت‌جویی از آنها، هدف اولش نخواهد بود. اما اگر احترام به دیگری خاص حتی ممکن است سراغ طبیعت هم بروند و از آن در جهت منافع خود بهر بهرداری کنند. پس می‌بینیم که علاوه بر آن که به لحاظ زمانی آدم‌هایی که هنوز ندیدیمشان شامل دیگری عام می‌شوند، به لحاظ جغرافیایی، حتی محیط‌زیست هم مصادقی از دیگری عام است. پس دایره اخلاق اجتماعی، بسیار وسیع است.

اگر به اخلاق اجتماعی به این شکل نگاه کنیم، متوجه می‌شویم که هیچ مدل بی‌اخلاقی یا خشونت‌ی در جامعه را نمی‌توان یک مسأله کوچک یا بی‌اهمیت تلقی کرد. نمی‌توان گفت دعوی دو راننده در خیابان بر سر این که کدام‌یک زودتر از یک گذرگاه عبور کند، مسأله کوچکی است، این نشان می‌دهد راننده خودخواه

منفعت‌طلب، همان‌طور که در خیابان حق عبور را به خود می‌دهد، با محیط‌زیست هم همین کار را می‌کند، در خانه هم خودخواه است و به همین ترتیب در همه سطوح، رفتاری ناپهنجار دارد. هیچ رفتار غیراخلاقی و خشونت‌ورزانه‌ای، حتی در خردترین گروه و اجتماع محلی، بی‌اهمیت نیست. در واقع، مشت نمونه خروار است. دکتر بخارایی در خصوص وضعیت جامعه ایرانی افزود: اگر بخواهیم وضعیت اخلاق اجتماعی را در جامعه خودمان واکاوی کنیم، باید کمی قبل‌تر چند نکته را مدنظر داشته باشیم، ما در حوزه اخلاق اجتماعی به‌طور خاص، یک «اخلاق اجتماعی» (Social Ethics) داریم و یک «اخلاقیات اجتماعی» (Social Morality). تفاوت این دو بسیار ظریف است.

اخلاقیات اجتماعی، امری فردی و از جنس اعتقاد است
اخلاقیات اجتماعی یک‌سری اصول هستند که خمیرمایه آنها، عادت است. این عادت، رفتاری است که در بستر تاریخی غلیظیده و همواره تکرار شده و جای شهیه‌ای هم نداشته است. مثل سبک لباس پوشیدن ما که مثل هم است و بر اثر تکرار و عادت به این صورت درآمده است و کارکرد خاص خود را دارد و محل مناقشه هم نیست، حوزه این اخلاقیات، درونی و فردی است (یعنی حوزه خصوصی در برابر عمومی) و منشأ آن باورهای ماست؛ به همین علت، این اخلاقیات، از جنس اعتقادات هستند.

اخلاق اجتماعی، قوانین عمومی و از جنس التزام است
در مقابل، «اخلاق اجتماعی» خمیرمایه‌اش قاعده است نه عادت و به همین علت، اخلاقی بیرونی و عمومی است نه خصوصی (مثلاً رعایت قوانین، اخلاق اجتماعی است اما شیوه همسرگزینی در طبقه اخلاقیات قرار می‌گیرد). منشأ این اخلاق، جامعه است نه باور شخصی و جنس آن، گرایش و التزام است نه اعتقاد. مثلاً یک مسیحی در جامعه مسلمان، گرایش پیدا می‌کند که حجاب را رعایت کند هرچند که به آن اعتقاد ندارد.

در جامعه ما بین «اخلاق اجتماعی» و «اخلاقیات اجتماعی» جابه‌جایی رخ داده است

اماد در جامعه ما اتفاقی که افتاده آن است که یک جابه‌جایی بین «اخلاق اجتماعی» و «اخلاقیات اجتماعی» صورت گرفته است. به همین علت، مفاهیم اخلاق اجتماعی ما مغشوش و درهم شده و بد اخلاقی‌ها جنبه فراگیر پیدا کرده‌اند؛ تا حدی که می‌گوییم گسست اجتماعی رخ داده است. امروز در جامعه ما، بی‌اعتمادی و خشونت حرف اول را می‌زند.

علت این گسست آن است که اخلاقیات اجتماعی، خود را در سطح اخلاق اجتماعی ارائه و تحمیل می‌کند و از عرصه خصوصی، به حوزه عمومی و بیرونی سرک می‌کشد. به این ترتیب، جامعه‌ای داریم که در آن باورها، به عنوان الزامات جامعه ارائه می‌شوند و اعتقادات را، به عنوان گرایش عمومی جامعه جا می‌زنند. این یعنی خالی شدن اصول از معنا و مفهوم. مثل کسی که جغرافیا خوانده و ادعای پزشکی دارد و بر اساس تجربه، چیزهایی هم از پزشکی سردر می‌آورد. شاید ظاهراً به‌نظر برسد که در حال درمان بیمار است ولی نتیجه عملش، مرگ بیمار است.

این جابه‌جایی در جامعه ما حتی در سلسله نیازهای «مازلو» هم قابل ردیابی است. مازلو یک سلسله نیازها را تعریف کرده بود که از سطوح اولیه آغاز می‌شد و در مرحله پنجم، همزمان با شکوفایی افراد، جامعه اخلاق‌مند و منظمی به‌دست می‌آمد که در آن، همه بر قانون اخلاقی، التزام اجتماعی دارند.

این ریشه مشکلات اخلاقی امروز ما در سطح اجتماعی است. ما قبل از این که بد اخلاقی‌ها را در سطح خرد بررسی کنیم، باید بدانیم ریشه آن در سطح کلان، کجاست. مسأله کلان جامعه امروز ما این نیست که مشالا مردی به همسرش احترام نمی‌گذارد. این مصادیق بی‌احترامی و بی‌اخلاقی، سطوح خرد مشکل امروز ما هستند. این سطوح خرد، چندمین حلقه از سلسله حلقه‌های به‌هم پیوسته این مشکل هستند. قبل از این که به این حلقه‌های پایانی بپردازیم، باید مشکلات را در سطح کلان ببینیم و برایش فکری کنیم. بد اخلاقی‌های امروز ما در جامعه در سطح کلان هستند.

سه پدیده نفاق اخلاقی، کفر اخلاقی و عصیان اخلاقی، انسجام اجتماعی را مخدوش می‌کند

وقتی می‌بینیم که خروجی‌های الگوهای رفتاری ما کارکرد دارند و انسجام اجتماعی ایجاد می‌کند و به تبع آن، ناهنجاری‌ها و اخلاق سستی‌ها کم می‌شود، می‌گوییم ایمان اخلاق داریم. سه پدیده در مقابل این ایمان اخلاقی وجود دارند که آن را مخدوش می‌کنند: نفاق اخلاقی، کفر اخلاقی و عصیان اخلاقی. نفاق اخلاقی جایی است که ما چیزی را می‌گوییم و به آن عمل نمی‌کنیم. کفر اخلاقی جایی است که چیزی را نه می‌گوییم و به آن عمل می‌کنیم و در نهایت، عصیان اخلاقی جایی است که ما چیزی را نمی‌گوییم و عمل ضد آن را انجام می‌دهیم. مثلاً در خصوص نفاق اخلاقی می‌توان گفت ما می‌گوییم انقلاب داریم برای یاری مستضعفان و رفع تبعیض‌های طبقاتی که عامل ناهنجاری‌هاست ولی به آن عمل نمی‌کنیم. درباره کفر اخلاقی مثلاً نمی‌گوییم که آمده‌ایم تبعیض‌های

جنسیتی را برطرف کنیم و به آن عمل هم نمی‌کنیم و همان‌طور که می‌دانیم، این موضوع تبعات منفی زیادی دارد. در عصیان اخلاقی ما نمی‌گوییم که آمده‌ایم جاذبه اجتماعی ایجاد کنیم و درست کاری می‌کنیم که دافعه ایجاد کند و آدم‌ها از جامعه دفع شوند. ما آدم‌ها را فراری می‌دهیم. به همین علت است که در زمینه فرار مغزها رتبه اول جهان را داریم. امروز بیش از هفت میلیون ایرانی خارج از کشور زندگی می‌کنند که با توجه به افزایش جمعیت ما از دهه پنجاه تا کنون، می‌توان گفت جمعیت مهاجر ما ۱۴۰ برابر شده است.

مدیریت کلان جامعه مسؤول بی‌اخلاقی‌ها است

اکنون پرسش آن است که چه کسی مرتکب این سه پدیده منفی می‌شود؟ قطعاً کار من و شما و کارمند و کارگر نیست چون همه ما تابع هستیم. این کار کسانی است که سیاست‌گذاری کلان می‌کنند. ما الان در قرن ۲۱ می‌دانیم که نظام‌های سیاسی، فرهنگ‌ساز هستند. اخلاق زیرمجموعه فرهنگ است و درباره الگوها بحث می‌کند. نظام‌های اجتماعی الگوها را به‌روز و اصلاح می‌کنند.

اگر جامعه‌ای به یکی از این سه نوع بی‌اخلاقی دچار شد، یعنی مدیریت کلان آن جامعه درست نبوده است. این بی‌اخلاقی‌ها خود را در آموزش و پرورش، آموزش عالی، ادارات، نظام مالیاتی، رسانه و غیره بازتولید می‌کنند. همین می‌شود که رسانه ما یک رسانه انتحاری است که رقابت در آن وجود ندارد؛ درست‌مثل برکه‌ای که آب در آن ساکن است و به‌تدریج می‌گندد.

- ما قبل از این که بد اخلاقی‌ها را در سطح خرد بررسی کنیم،**

- جامعه‌ای داریم که در آن باورها به عنوان الزامات جامعه**

ارائه می‌شوند و اعتقادات را به‌عنوان گرایش عمومی

جامعه جا می‌زند

- نفاق اخلاقی جایی است که ما چیزی را می‌گوییم و به آن عمل نمی‌کنیم، کفر اخلاقی جایی است که چیزی را نه می‌گوییم و نه به آن عمل می‌کنیم و در نهایت، عصیان اخلاقی جایی است که ما چیزی را نمی‌گوییم و عمل ضد آن را انجام می‌دهیم**

- در جامعه‌ای که در آن اخلاقیات اجتماعی، جای اخلاق اجتماعی را گرفته و باورها و اعتقادات، به‌عنوان قوانین و الزامات ارائه می‌شوند، چندهمسری به یک پرسش تبدیل می‌شود**

پدیده چند همسری باز تولید همین بی‌اخلاقی‌ها است

این بی‌اخلاقی در سطح خرد هم قابل ردیابی است. در خانواده‌ها ما با خشونت و توزیع نابرابر نقش‌ها مواجه هستیم. چندهمسری هم بازتولید همین بی‌اخلاقی است. اصلاً مسأله اصلی آن است که در چه جامعه‌ای پدیده چند همسری مطرح شده و تبدیل به یک پرسش می‌شود؟ در جامعه‌ای که در آن اخلاقیات اجتماعی، جای اخلاق اجتماعی را گرفته و باورها و اعتقادات، به‌عنوان قوانین و الزامات ارائه می‌شوند. در چنین جامعه‌ای است که کارکرد خانواده به درستی رخ نمی‌دهد و به تبع آن، از هر سه ازواج، یکی به طلاق می‌انجامد.

در جامعه ما به دلیل آن که اخلاقیات مانند هیولا خود را به جامعه تحمیل کرده‌اند، مفاهیم نتوانستند در قالب مصادق‌های جدید بازتولید شوند. مصادیق قدیمی هم فاقد کارکرد هستند. به همین علت جامعه با بحران مواجه است. ما امروز می‌بینیم که آدم‌ها عزت‌نفس ندارند، زیرا عزت‌نفس را بر اساس پارامترهای تعریف می‌کنند که در حوزه عمومی جواب نمی‌دهد. مثلاً من می‌خواهم به کارکرد خودم، مستقل از خدا، باور داشته باشم اما اخلاقیات اجتماعی مدام به من القا می‌کند که کارکردم را در رابطه‌ام با خدا تعریف کنم. یا مثلاً اخلاقیات جامعه شکلی از جاووزی را به من القا می‌کند که در ازدواج‌های امروزی پاسخگو نیست. من باید آموزش جنسی ببینم و اطلاعات و دانش کافی در این خصوص به‌دست آورم ولی شکل حیای القا شده از جانب اخلاقیات اجتماعی و اعتقادی، این نوع آموزش را بر نمی‌تابد. امروز می‌بینیم که جوانان امید به آینده ندارند. این یعنی در جامعه‌شناسی اخلاق، مفاهیم اخلاقی که جامعه جلوه ندارند چون مصادیق و جلوه‌های قدیمی، دیگر کارکرد ندارند و چون می‌خواهند خود را تحمیل کنند، اجازه‌رود جلوه‌ها و مصادیق جدید را نمی‌دهند. به همین علت ما با رفتارهای ضد اخلاقی اجتماعی مواجه هستیم و جامعه‌ای که منسجم و شکوفا باشد، نداریم.

به بهانه هفته کتاب

داستان دوستی من با کتاب

گودرز گودرزى (مجید)

نمی دانم چه طور شد که پام به کتاب خانه عمومی باز شد. ولی این را دیگر می دانم که از میان بچه های محل، من بیش از همه به کتاب علاقه و دل بستگی داشتم. کتاب های جیبی با کاغذ های کاهی با قیمت های گوناگون از ۳ ریال و ۵ ریال و ۷ ریال بگیر تا ۱۰ ریال به بالا. همین که چیزی، شعری یا نکته ای را یاد می گرفتم، برای پز دادن هم که شده آن را مثل یک برگ برنده برای همبازی ها و بچه های محل باز گو می کردم.

از حق نگذریم، بدشان نمی آمد. گاهی وقت ها هم از من می خواستند که بیشتر از آن چه که از کتاب یاد گرفته و آموخته ام بگویم. البته بعضی روز ها هم حوصله کتاب را نداشتند. من هم پاپیچشان نمی شدم و بعد همگی یک دل و یک رای می رفتیم سراغ بازی های بومی و محلی خودمان: گول بازی، کمر بند بازی، دیس بازی، لیک بازی ...

شهر مان روز ها یک کتابخانه عمومی بیشتر نداشت. شاید آن هم از سرش زیادی بود! این کتابخانه که مزین و آراسته به نام «فاری» و پزشک و دانشمند نامی ایران بود، یک طبقه داشت و در ضلع شمال غربی تنها پارک شهر مان واقع بود. در ورودی آن رو به جنوب باز می شد. یک پله می خورد و می رفتی تو. سمت راست، توالی بود و راه پله، روبه رو یک در چوبی که آغوش باز می کرد به مخزن کتاب ها و سالن مطالعه.

همان گونه که نمی دانم چه طور شد که پام به کتابخانه عمومی باز شد، به همان شکل هم نمی دانم چند بار به آن جا رفتم؛ تنها این را می دانم که آن زمان ها علاقه و پژوای به دانشمندان - به خصوص ستاره شناسان و مانند آن ها - پیدا کرده بودم. آیا می خواستم ستاره شناس بشوم؟ خیر! این علاقه فقط به اندازه ای بود که یک دفترچه قلمز با یک جلد پلاستیکی خریدم و عکس دانشمندان معمولاً این چنینی را از روزنامه ها و مجله ها می بریدم و با چسب مایع «اوهو» می چسباندنشان توی دفترچه. اگر عکس زیر نویس نداشت، خودم زیر عکس، نام و رشته تخصصی اش را می نوشتم.

در کتابخانه کتابی بود با کاغذ روغنی و عکس ها و طرح های رنگی که چشمم را گرفت. دزدی کار من نبود. اما پیش خودم گفتم می توانم تعدادی از دانشمندان و فیلسوفان آن کتاب را نجات بدهم و مال خودم کنم. ولی چه طور؟ هر طرف سالن که می رفتم چشم کتابدار را دنبال

خودت حس می کردی. شاید او اصلاً آن لحظه به تو نگاه نمی کرد؛ چون داشت کتابش را می خواند. ولی این حس را داشتی و نمی توانستی خودت را به آن راه بزنی که او تو را نمی بیند.

فکر کردن در آن سالن خلوت خلوت برایم ممکن نبود. نمی شد وسط آن همه کتاب مخ را به کار گرفت! چاره کار را گذاشتم برای روزی دیگر.

روز دیگر دفترچه به دست یک راست رستم سمت همان قفسه ای که در ضلع شرقی سالن جمع و جور قرار داشت. کتاب مورد نظر سر جایش بود. انگار چشم به راه من بود و گمان می کنم خوشحال شد! با وجودی که به جز من تنها یک نفر دیگر داخل سالن بود و او هم ایستاده داشت کتاب های آن گوشه را دید می زد، یاد گرفتم که صندلی را بی سرو صدا عقب بکشم. آقای کتابدار با آن موهای پُر جوگندی به عقب شانه زده توی اتاقش پیدا بود. پس من هم برای او پیدا بودم! ولی مشکلی نیست، چون هوش و ذکاوتم چاره کار را دستم داده بود. ابتدا مثل یک کتابخوان کار کشته کتاب را روی میز گذاشتم. سپس شروع کردم به گزینش تصویرها و عکس ها. آخر نمی شد که همه کتاب را لخت و عور کنم، انصاف هم خوب چیزی است! آن گاه کتاب را روی زانوهایم گذاشتم و وانمود کردم که غرق مطالعه ام. خود کار بیک را از لای دفترچه بیرون کشیدم و پیش از آغاز عملیات، زیر چشمی کتابدار را پاییدم. می شد شروع کرد. با خود کار آن قدر دور نقاشی ها و عکس های دانشمندان دوست داشتنی ام خط می کشیدم که صفحه های روغنی کتاب از جوهر خود کار نرم می شد و با یک فشار بی سرو صدا از کتاب جد می شدند. بریده های جدا شده را با یک دیده بانی دیگر سرشار از هیجان لای دفترچه می گذاشتم. عملیات آزاد سازی دانشمندان و متفکران مورد پسندم دوروز ادامه داشت. من که با این جور کارها و برداشتن چیزی که مال من نبود بیگانه بودم و نیز بیزار، نمی توانستم کار را در یک مرحله به پایان برسانم. ترس و بیم از باز شدن مُشتم و بی آبرویی، کار را برایم دشوار می کرد.

جالب این جاست که همیشه به یاد خدا بودم ولی این طور خودم را توجیه می کردم که آخر حیف نیست که این آدم های متفکر و بزرگ، این گوشه تاریک کتابخانه تنگ هم بچسبند و کسی نگاهشان هم نکند و حالشان را نپرسد؟ حالا من می توانم دفترچه ام را به دوست ها و همکلاسی هایم نشان بدهم و آن ها را با خردمندان

و تاریخ سازان زندگی بشر آشنا کنم! از کجا معلوم که همین چند فیلسوف و دانشمندی که حالا در صفحه های دفترچه ام نشسته اند، از زور شادی پر در نیاورده باشند و به من و کاری که کرده ام آفرین نگویند؟! ...

به یاد دارم یکی از آن ها «تالس» بود؛ فیلسوف یونانی پیش از میلاد و آن جمله معروفش: «همه چیز از آب است!» و آن دیگری «ارشمیدس» و فریاد پُر آوازه «یافتیم! یافتیم!» و «گالیله» و آن جمله ماندگار «زمین به دور خورشید می چرخد» و ش و گرفتاری و محاکمه و توبه و این که نه! کی گفته زمین می چرخد؟! ...

هر عکسی که به دفترچه ام اضافه می شد، من بیشتر به خودم بادمی کردم. چندی نباید که این «باد کردن» گریبان دفترچه ام را هم گرفت! به این شکل که دیدم یک طرف دفترچه «قر» شده. پس باید آن را متعادل کرد. یعنی این که عکس های جدید را روی برگه های آن طرف دفترچه بچسبانم. باغت آباد انگوری! چه دفترچه ای شد! روزی نبود که آن را در دست بگیرم و برگ به برگ آن را نبینم و به قول امروزی ها حال نکنم.

اما روزی از روزها - که نمی دانم چه روزی بود - دست چپ اولگر روزگار، بند این دل بستگی را گسست؛ ناگهانی و بی خبر! آه! انگار قرار است هیچ چیز در این جهان پایدار نباشد. دفترچه ام با هر چه دانشمند و فیلسوف و حکیم و آدم های کله گنده در آن بود، گم شد. جوری گم و گور شد که هیچ نشانی از آن به دست نیامد! دلم حسابی سوخت. با داورده نبود که باد آن را ببرد! آن همه زحمت، آن همه وقت، آن همه بیم و امید، آن همه عشق بازی با فیلسوفان و دانشمندان، آن همه حس و حال خوب!

چه بر من گذشت؟ نمی دانم! مدتی در خود فرو رفتم. آیا می توانستم دیگر بار چنان گنجی را فراهم آورم؟ پس از چندی که از قرنطینه بیرون آمدم، راه دیگری پیش گرفتم. گویا عظم سر جاش آمده بود: عضویت در کتابخانه. اکنون هر کتابی را که به امانت می گرفتم، مانند کتاب شخصی خودم از آن نگاهداری و مراقبت می کردم و مواظب بودم که سر وقت و صحیح و سالم آن را به کتابخانه باز پس دهم و کتابی دیگر به امانت بگیرم... حالا دیگر «کتاب» را از منظری نو نگاه می کردم و «کتاب خوانی» را با حس و حالی تازه می چشیدم. این «نگاه» و این «حس» هنوز هست و هنوز نفس می کشد، پرن رنگ تر و پر شور تر و قشنگ تر از پیش.

هوای تازه

در این ستون (صفحه) تجربه های شما از اتفاقات و ابتکاراتی که آثاری فرا شخصی (اجتماعی) در سطحی از جامعه به جا می گذارد بازتاب داده می شود. لطفاً تجربیات خود را به ایمیل ضمیمه جامعه بفرستید.

jameettelaat@gmail.com

ویزیت سحر گاهی

محسن عبدلهی
در سال ۱۳۶۴ از کرج برای مداوای ناراحتی کلیه پدرم، به همراه پدر عازم مطب پزشکی در چهارراه ولی عصر تهران شدم. به طرز عجیبی ساعت ۶ صبح نوبت داده شده بود. زمستان بود و ساعت ۶ هوا همچنان تاریک بود. وارد مطب شدیم، دو بیمار که معلوم بود از شهرستان های دور آمده اند در نوبت بودند.

ساعت تقریباً شش و ده دقیقه نوبت ما شد. با پزشکی حدود ۷۰ ساله، نسبتاً چاق و البته با کراوات روبه رو شدیم. با صبر و متانت ویزیت و معاینه کرد و در انتها با پدر تازه از جبهه برگشته من درباره انقلاب شوخی کرد. پدر من نیز با مزاح به ایشان گفت مگر روز برای ویزیت کافی نیست که سحرگاه نوبت می دهید؟

نگاهی به ما انداخت و به پدر گفت: برادر عزیز، من بیماران زیادی از شهرستان های دور مثل یزد و کرمان دارم که از نظر مالی قادر به اجاره مسافر خانه در تهران نیستند. من پس از نماز صبح در مطب، آنها را ویزیت می کنم که بتوانند به خانه خود برگردند. پدرم از مزاح خود پشیمان شد و او را در آغوش گرفت.

آن زمان من کودک بودم و نام و مطب این پزشک خوب را به خاطر ندارم. امیدوارم در قید حیات باشند و دانشجویان و همکارانشان این سنت حسنه را ادامه بدهند.

پزشک وظیفه شناس

ایران تریابی - کاردارن بیهوشی
در دوران جنگ دکتری در بیمارستان شوش بود که اسمش را به خاطر ندارم. از اصفهان آمده بود. از بچه های اورژانس شنیدم که وضع حمل همسرش نزدیک است و به دکتر خبر داده اند که برای دنیا آمدن بچه برگردد. دکتر که وضعیت منطقه و نیاز آنجا را می دید، جواب داده بود نمی توانم بیایم. اینجا کسانی هستند که نمی توانم آنها را رها کنم. آنجا خانواده در کنار شما هستند. این جواب به همسر دکتر برخورد و گفته بود اگر نیایی، وقتی بچه به دنیا بیاید، او را در همان بیمارستان می گذارم و می روم.

با این حال دکتر حاضر نشده بود مجروحان را رها کند و برگردد. به پدرش خبر داده بود که شما از طرف من و کیل هستید. همسر هر تصمیمی گرفت، شما قبول کنید.

برگرفته از کتاب خاطرات ایران

پزشک و پارچه فروش

پدر من یک پزشک عمومی بود. در عهد کودکی همراه او و مادرم رفته بودیم بازار برای خرید پارچه لباس شب عید. مادرم جلوی یک دکان بزاز می ایستاد. همین طور که پارچه ها را نگاه می کرد یک قواره پارچه برای لباس مردانه را به پدرم نشان داد و گفت آقای دکتر این را می پسندید؟ پدرم بدون معطلی جواب داد نه و افزود: برویم. وقتی چند قدم دور شدیم مادرم که از عکس العمل پدرم ناراحت شده بود پرسید چرا این طور کردید؟ پدرم گفت: خانم، شما جلوی آن بزاز من را «آقای دکتر» صدا کردید و این ممکن بود روی پارچه فروش تأثیر بگذارد و با من مثل دیگر مشتری ها رفتار نکند!

خشم پیاده‌رو

چلسی والد

چندی پیش فهمیدم که از «خشم پیاده‌رو» رنج می‌برم، عارضه‌ای که به‌تازگی شناسایی شده است. این خشم وقتی برجسته‌تر می‌شود که پای دوست خاصی در میان باشد که آهسته راه می‌رود. ماه گذشته، وقتی سالانه سالانه می‌رفتم تا شام بخوریم، یک‌باره متوجه شدم به زور جلوی خودم را گرفته‌ام و با خودم می‌گویم: «اگر بخوایم به مقصد برسیم، دیگر نباید با این دختر جایی بروم!»

شما هم می‌توانید خودتان را با «سنجهٔ سندروم پرخاشگری پیاده‌رو» بسنجید، ابزاری که لئون جیمز، روان‌شناس دانشگاه هاوایی طراحی کرده است. آیا تابه‌حال برایتان پیش آمده که هنگام راه رفتن وسط جمعیت متوجه شوید رفتاری خصمانه دارید، به کسی زل زده‌اید، قیافه‌ای عبوس به خود گرفته‌اید، نزدیک‌تر یا تندتر از حد انتظار حرکت می‌کنید و از افکار پرخاشگرانه لذت می‌برید؟

البته خشم ناشی از کندی به پیاده‌رو محدود نمی‌شود. راننده‌های کنددست، اینترنت کند، صف‌های طولانی خرید که به کندی جلو می‌روند، همهٔ این کندی‌ها دیوانه‌مان می‌کنند. حتی شاید بگویید مقدمهٔ این نوشتار نیز دیگر دارد بیش از حد طولانی می‌شود. کارهای کند به این دلیل اعصابمان را خرد می‌کنند که سرعت بالای جامعه، حس زمان‌بندی ما را دچار اختلال کرده است. کارهایی که نیاکان ما به‌طرز شگفت‌انگیزی کارآمد می‌پنداشتند، امروزه ما را از کوره به در می‌کنند. صبر در عصر توییتر فضیلتی است که نابود شده است.

دانشمندان علوم شناختی می‌گویند روزگاری صبر و بی‌صبری هدفی تکاملی داشتند. این دو ویژگی نوعی تعادل «بین و یانگ» برقرار می‌کردند؛ ساعتی درونی و دقیق که به ما می‌گوید چه وقت برای کاری بیش از حد منتظر مانده‌ایم و دیگر وقت آن است که حرکت کنیم. وقتی این ساعت به صدا درمی‌آید، یعنی زمان دست‌کنشیدن از جست‌وجوی آذوقه در قطعه زمینی بایر را رها کردن شکاری ناموفق فرا رسیده است.

مارک ویتمن، روان‌شناس موسسهٔ آی‌جی‌پی‌بی در فرایبورگ آلمان، می‌گوید: «چرا بی‌صبری می‌کنیم؟ این خصلت میراث فرآیند تکامل ماست». بی‌صبری در گذشته باعث می‌شد جان خودمان را به خاطر معطلی بیش از اندازه روی فعالیت‌بی‌پاداش از دست ندهیم. این ویژگی ما را تحریک می‌کرد تا دست به عمل بزنیم.

اما آن خاصیت خوب حالا دیگر از بین رفته است. سرعت بالای جامعه ساعت درونی ما را از تنظیم انداخته است. این ساعت انتظاراتی ایجاد می‌کند که نمی‌شود به آن‌ها با سرعت کافی پاداشی درخور داد یا اصلاً پاداشی داد. وقتی کارها کندتر از حد انتظار ما پیش می‌روند، ممکن است ساعت درونی ما با طولانی‌تر کردن زمان انتظار و برانگیختن خشم که با میزان تأخیر به‌وجودآمده تناسبی ندارد، فریبمان بدهد.

جیمز مور، عصب‌شناس دانشگاه گلداسمیت لندن، می‌گوید: «رابطهٔ بین زمان و هیجان رابطه‌ای پیچیده است که بسیار به انتظارات ما بستگی دارد. اگر طبق انتظار ما انجام کاری وقت‌گیر باشد، آن گاه ممکن است معطل شدن را بپذیریم. یأس و سرخوردگی اغلب در نتیجهٔ برآورده نشدن انتظارات پدید می‌آید.»

ویتمن می‌گوید: «وقتی زمان طولانی‌تر شود، خشمگین می‌شویم.» جامعه مثل مسابقه‌دهندگان پیست «بونویل اسپیدی» همچنان سرعت را برمی‌گزیند. «هارتموت زُرا» در کتاب خود، «شتاب اجتماعی: نظریه‌ای جدید دربارهٔ مدرنیته»، به ما می‌گوید که سرعت حرکت بشر از دوران پیشامدرن تا کنون ۱۰۰ برابر افزایش یافته است. سرعت ارتباطات در قرن بیستم به‌طور سرسام‌آوری ۱۰ میلیون برابر شده و سرعت انتقال داده به نرخ شگفت‌انگیز ۱۰ میلیارد برابر رسیده است.

«رابرت لوین»، روان‌شناس، در اوایل دههٔ ۱۹۹۰ دانش‌جویانش را به سراسر دنیا اعزام کرد تا نبض ۳۱ شهر بزرگ را اندازه‌گیری کنند و با این کار معیاری عملی بنه‌اند. این دانشجویان افرادی را به‌طور تصادفی انتخاب کردند و سرعت راه رفتن آن‌ها را در فاصله‌ای به طول ۱۸ متر اندازه گرفتند. در وین پایتخت اتریش، محل زندگی من، عابران پیاده این فاصله را در زمان قابل قبول ۱۴ ثانیه طی کردند. اما در نیویورک، محل اقامت قبلی‌ام، این زمان برای عابران پیاده کوتاه‌تر بود و به ۱۲ ثانیه می‌رسید. «ریچارد وایزمن»، روان‌شناس بریتانیایی، به این نتیجه رسید که در دههٔ ۲۰۰۰ سرعت راه رفتن در سراسر دنیا تا ۱۰ درصد افزایش یافته است.

سرعت عمر ما با فرهنگ پیوند خورده است. پژوهشگران نشان داده‌اند که شتاب فزایندهٔ جامعه طاقتمان را طاق می‌کند. روان‌شناسان و اقتصاددانان، در آزمایش‌هایی از آزمودنی‌ها پرسیدند آیا ترجیح می‌دهند

مقداری اندک از چیزی را اکنون دریافت کنند یا مقدار زیادی از همان چیز را در آینده به دست آورند؟ مثلاً ۱۰ دلار امروز در مقابل ۱۰۰ دلار در سال آینده یا دو تکه غذا همین الان در برابر شش تکه، ۱۰ ثانیهٔ دیگر. آزمودنی‌ها (هم انسان‌ها و هم حیوانات) اغلب گزینهٔ اول (زمان حال) را انتخاب کردند، حتی در مواقعی که بهترین گزینه نبود. یکی از پژوهش‌ها نشان داد که قراردادن افراد در معرض «پرترین نمادهای فرهنگ بی‌صبری» -مثلاً نمادهای فست‌فودی مانند کمان‌های طلایی در لوگوی مک‌دونالد- سرعت خواندن و انتخاب محصولات سریع را در آن‌ها بالا می‌برد و باعث می‌شود پاداش‌های کوچک کنونی را بر جوایز بزرگ بعدی ترجیح دهند. بی‌تحملی ما و عدم‌پذیرش کندی در بحث فناوری حتی آشکارتر نیز می‌شود. ویتمن می‌گوید: «امروزه بهره‌وری همه‌چیز بسیار بالاست. روزبه‌روز از صبر ما کاسته می‌شود». اکنون اصرار داریم که صفحات وب در عرض یک‌چهارم ثانیه بارگذاری شوند، درحالی که در سال ۲۰۰۹ با دو ثانیه و در ۲۰۰۶ با چهار ثانیه مشکلی نداشتیم. در سال ۲۰۱۲، ویدیوهایی که در عرض دو ثانیه بارگذاری نمی‌شدند شانس چندانی نداشتند برای این که به سرعت دست به‌دست و دیده شوند.

البته کسی به‌خاطر باز نشدن فوری یک وب‌سایت نمی‌مرد. اما در خصلتی که احتمالاً از گذشتهٔ نخست سانی ما به جا مانده، ممکن است چنین حسی به ما دست بدهد؛ همان دورانی که اگر بی‌صبری ما را به انجام اقدامی تحریک نمی‌کرد، ممکن بود از گرسنگی تلف شویم. «الکساندرا روساتی»، انسان‌شناس تکاملی و متخصص نخست‌سانان که پیش از عضویت در هیأت علمی دانشگاه هاروارد، دورهٔ پساده‌کتری خود را در دانشگاه ییل به پایان رساند، می‌گوید: «افراد انتظار دارند نتیجه با سرعت معینی حاصل شود و اگر حاصل نشد، آزرده‌گی پدید می‌آید.»

این نتیجه در حد چرخهٔ مطلوب نیست. سرعت پرشتاب جامعه تنظیمات ساعت درونی ما را عوض می‌کند، در نتیجه در پاسخ به کارهای کند زودتر به صادر می‌آید و ما را در حالتی از خشم و تحریک‌پذیری آنی قرار می‌دهد. البته ممکن است مسافت‌سنج شما متغیر باشد، اما روی هم رفته به گفتهٔ ویتمن، «هر روز بیشتر و بیشتر به جامعه‌ای تحریک‌پذیر تبدیل می‌شویم.»

تحقیقات جدید به احتمال بدتر شدن این چرخه اشاره می‌کنند. وقتی من و دوست‌کنندکارم خیابان را با سرعتی حزن‌زنی می‌پیمودیم، کم‌کم از این می‌ترسیدم آن قدر دیر کنیم که میزی را که رزرو کرده بودیم از دست بدهیم. اما وقتی به رستوران رسیدیم، فقط چند دقیقه از زمان قرار عقب‌تر بودیم. درک زمانی من تاب نداشته بود.

چرا؟ خشم، عملیات ساعت درونی ما را خراب می‌کند. تجربهٔ ما از زمان، تجربه‌ای ذهنی و غیرعینی است؛ زمان گاهی ممکن است در یک چشم برهم‌زدن سپری شود و گاهی هم به نظر برسد که برای همیشه دوام خواهد داشت.

«کلودیا هاموند» در کتاب خود با عنوان «پیچش زمان: رمزگشایی از ادراک زمان» (۲۰۱۲) توضیح می‌دهد که هیجانات قوی بر درک همهٔ ما از زمان تأثیر می‌گذارند. او می‌نویسد: «همان‌طور که نظریهٔ نسبیت انیشتین به ما می‌گوید چیزی به‌نام زمان مطلق وجود ندارد، در مغز هم مکانیزم مطلق برای اندازه‌گیری زمان وجود ندارد.»

هاموند توضیح می‌دهد که وقتی می‌ترسیم یا مضطربیم، زمان طولانی‌تر می‌شود. کسی که از عنبکوت هراس دارد مدت زمانی را که در اتاقی کنار یک عنبکوت سپری کرده است زیاد برآورد می‌کند؛ همین‌طور چتر باز تازه‌کاری که هنوز ترش‌نریخته، زمانی را که برای رسیدن به زمین سیری می‌کند طولانی می‌پندارد. افرادی که تجربهٔ سانحهٔ رانندگی داشته‌اند می‌گویند حوادث را به صورت حرکت آهسته مشاهده کرده‌اند. دلپیش این نیست که مغز ما در چنین مواقعی سرعت می‌گیرد. در چنین موقعیت‌هایی، زمان دچار پیچش می‌شود، چون حوادث را خیلی فشرده تجربه می‌کنیم. تک‌تک لحظه‌هایی که در معرض تهدید قرار داریم جدید و واضح به نظر می‌آید. مکانیزم فیزیولوژیکی بقا حس هشیاری ما را تقویت می‌کند و

در یک بازهٔ زمانی کوتاه، نسبت به وضعیت عادی، خاطرات بیشتری را بسته‌بندی می‌کند. در این میان، مغز ما به اشتباه فکر می‌کند زمان بیشتری سپری شده است.

ویتمن می‌گوید: «ما در مغزمان ساعت خاصی که بی‌وقفه کار کند نداریم، بلکه همیشه و پیوسته بدن خود را احساس می‌کنیم، احساسی که در هر ثانیه تازه می‌شود و ما وقتی از خود می‌پرسیم در عرض این چند ثانیه چقدر زمان سپری شده است، از همان اطلاعات بهره می‌گیریم.»

شتاب جامعه ممکن است حس زمان‌بندی و هیجانات ما را به گونه‌ای دیگر نیز عوض کند. عصب‌شناسانی مانند «مور» نشان داده‌اند که ظاهراً وقتی ارتباطی مستقیم با رویدادی داریم و احساس می‌کنیم باعث پیامد خاصی بوده‌ایم، زمان زودتر می‌گذرد. عصب‌شناسان این تجربه را «اتصال زمانی» می‌نامند. برعکس این حالت، به گفتهٔ مور، «وقتی بر رویدادها کنترل نداشته باشیم یا احساس کنیم کنترل نداریم، وضعیت برعکس می‌شود: ساعت درونمان سرعت می‌گیرد، به این معنی که بازه‌های زمانی را طولانی‌تر احساس می‌کنیم.»

آیا می‌توانیم خشم ناشی از کندی را پس بزنیم و صبر و شکیبایی را دوباره به دست بیاوریم؟ این کار شدنی است اما باید راهی پیدا کنیم برای تنظیم مجدد ساعت درونمان و رفع پیچش زمان. می‌توانیم برای جلوگیری از احساساتمان قدرت اراده را امتحان کنیم، اما این کار تا حدی جواب می‌دهد. باید شمع‌پازها را در محیط‌های آزمایشگاهی مشاهده کنید. روستایی می‌گوید وقتی شمع‌پازها منتظر جوایزی به تعویق افتاده هستند، دست به کارهایی مانند درآوردن صداهای منفی می‌زنند. خودشان را می‌خاراند که نشانهٔ استرس در نخست‌سانان است یا ممکن است به دیوار ضربه بزنند که نوعی قشقرق است. این شمع‌پازها همان مغز شما در حالت انتظارند.

روش قدرت اراده اشکال دیگری هم دارد. به بیان «دیوید دستینو»، روان‌شناس دانشگاه نورث‌ایسترن آمریکا، استفاده از قدرت اراده ظاهراً ما را در مقابل وسوسهٔ بعدی پذیراتر می‌کند. او اعتراف می‌کند خودش از آن دسته آدم‌هایی است که در صف قهوهٔ استارباکس از سر ملال آه می‌کشند. اگر او همهٔ نیروی خویش‌تنداری‌اش را صرف ساکت‌ماندن در صف بکند، شاید وقتی به اول صف رسید نتواند در مقابل هوس کیک شکلاتی دوقلو مقاومت کند.

تحقیقات نشان داده است که مدیتیشن و هشیاری -تمرین تمرکز روی زمان حال- به درمان بی‌صبری کمک می‌کند، هرچند کاملاً معلوم نیست چرا. شاید دلپیش این باشد که افرادی که مدیتیشن می‌کنند بهتر می‌توانند با پیامدهای هیجانی بی‌صبری کنار بیایند، چون بیشتر به آن خو گرفته‌اند.

«ایتان نیکترن»، استاد مدیتیشن ساکن نیویورک، می‌گوید افرادی که به مدیتیشن مشغولند با شرایط ناخوشایند دوست می‌شوند، او مؤلف کتاب «راه خانه: پویش معاصر طریقت بودایی» است. مدیتیشن تکنیکی فراهم می‌کند برای مواجهه با لحظهٔ کنونی آن‌گونه که هست، بی‌آن که سعی در تغییر موقعیت داشته باشیم.

بالین حال، از نظر دستینو، تمرین منظم مدیتیشن، احتمالاً چیزی نیست که افراد کم‌طاقت از عهده‌اش برآیند. او پیشنهاد می‌کند با هیجان به جنگ هیجان برویم. او به این نتیجه رسیده است که حس قدردانی نوعی میان‌بر روانی برای صبر بیشتر است. دستینو در یکی از مطالعاتش دریافت افرادی که در قالب تمرین، متنی کوتاه دربارهٔ چیزی می‌نویسند که قدرش را می‌دانند، بیشتر تمایل دارند از پاداش‌های کوچک‌تر کنونی به‌خاطر جوایز بزرگ‌تر آتی بگذرند. دستینو می‌گوید شمارش موهبت‌هایی که دارید -حتی اگر ربطی به تأخیر فعلی نداشته باشند- می‌تواند ارزش عضویت در جامعهٔ بشری همدل و اهمیت «بی‌شعور نبودن» را به شما گوشزد کند.

این کاری است که می‌توانم امتحانش کنم. اخیراً در یک پیاده‌روی با دوست‌کنندم فهمیدم که بهره‌گیری از خصوصیت قدردانی کار آسانی است. با اشتیاق به شلوخ طبعی‌های بانمک او، به گردش‌های مفرحی که با هم رفته‌ایم و به دلگرمی‌هایش در دوران سختی می‌اندیشم. وقتی آرام‌آرام به سوی رستوران قدم برمی‌داریم یک لحظه احساس می‌کنم از خشم پیاده‌رو رها شده‌ام. آیا واقعاً ممکن بود چنین سازوکار ناسازگاری را به این راحتی اصلاح کنم؟ همان حین که این احساس لطیف را در رستوران تجربه می‌کنم، بی‌آن که متوجه شوم در درونم خشمی نسبت به پیشخدمت، آشپزخانه و اتوبوس برگشت شکل می‌گیرد. من حتی از خشم خودم خشمگینم؛ انگار می‌خواهد برای همیشه ادامه داشته باشد.

دفعهٔ بعد بهتر است در خانه پذیرایی کنم.

*این مطلب را چلسی والد، نویسنده اتریشی، نوشته است و وب‌سایت ترجمان آن را در تاریخ ۱۵ تیر ۱۳۹۸ با عنوان «زودباش لعنتی! چرا از آدم‌های کند متفریم؟» و ترجمهٔ مجتبی هائف منتشر کرده است.

